



VÁROSUNK

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ara: 180 Ft

XVIII. évfolyam 9. szám * Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat * 2011. szeptember

A tartalomból:

Ragyogj, ragyogj, csillagom V.- 16. oldal - Az '50-es évek üldözöttjei...



IN MEMORIAM -
családi találkozók - 4-5. oldal



Cserkészjellegű tábor - 2. oldal

Rendezvénytár - 8. oldal



SZENT ISTVÁN NAPJA - 20. oldal

50 ÉVES A LIGETI ISKOLA



Kedves Olvasók! A Rózsahegyi Napok alkalmával - május 13-15 - ünnepeltük a Ligeti iskola fennállásának ötvenedik évfordulóját. Az ünnepség alkalmával bemutatott PowerPointos előadást közöljük most. Az iskola eredetileg KALOT népfőiskolának indult, ezért az előadás a KALOT bemutatásával kezdődik. Köszönet az anyagért Ladányi Gáborné ny. igazgató asszonynak.

Szerkesztő

KALOT:

Katolikus Agrárfűségi Legényegyletek Országos Titkársága (1935)

Katolikus Agrárfűségi Legényegyletek Országos Testülete 1938. okt.-1946. júl. 4.;

Célját 4 jelszóban fogalmazták meg:

- 1. Krisztusibb ember:** az ember anyagi és szellemi igényeinek felismerése és kielégítése mind az egyház, mind az állam egyik legfőbb feladata: „a munkás méltó a maga bérére” (Evangélium)
- 2. Műveltebb falu:** az általános és szakműveltség emelését, a hagyományos kultúra ápolását jelentette.
- 3. Életerős nép:** a gazdasági élet feltételeinek biztosítása (tisztességes bér, földbérlet lehetősége, bojárkertészet, termények szövetkezeti értékesítése, stb.)

- 4. Önérzetes magyar:** Aki legjobb tudását, egész munkaerejét kész áldozatul hozni a népi és nemzeti közösségünk érdekeiért, az magyar lett, idegen származása ellenére is. De, aki megfelekedzik sok-sok kötelezettségéről a népi és nemzeti közösség iránt, az idegen lett, árulója a nemzetnek, ha mégoly magyar származású is!

Vezetői: Páter Kerkai Jenő jezsuita szerzetes, **dr. Farkas György** jogász, és **Ugrin József** színész.

Katolikus Agrárfűségi Legényegylet: a KALOT helyi szervezete

- Egyházi elnöke mindig pap.
- Világi elnöke választott földműves fiatal, rendszerint népfőiskolát végzett parasztleány.
- Vezetőségét a közgyűlés paraszt ifjakkól választotta.
- Fővédnöke a mindenkori megyés püspök.
- A helyi egyletvezető legényeket önkéntes jelentkezés és egyházközségi ajánlás alapján tanfolyamokon képezték.

A KALOT, alig egy évtizedes fennállása alatt országos népmozgalommá fejlődött, félmillió taggal, 5000 helyi csoporttal, húsz népfőiskolával.

Endrődön
1937-ben ala-

folytatás a 14. oldalon

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

FELHÍVÁS

Az Öregszőlői Körzet hét iskolájának Tanulóihoz, Tanítóihoz és Hozzátartozóikhoz!

Az Emlékkönyvek készítéséhez írott és képes anyagot kérünk mielőbb: Eletrajzot, visszaemlékezést, fényképet, csoportképet, tablót.

A támogatást köszönettel vesszük:

MEGHÍVÓ

Emlékmise Endrődön a Szent Imre Katolikus Templomban 2011.09.24-én szombaton délelőtt 10 órakor. Az Emlékoszlop Újraszentelése Öregszőlőben a Szent Imre Iskolánál délelőtt 11 órakor.

| | |
|--|---|
| Alt Jánosné Salamon Terézia nyugdíjas pedagógus | Pésó Béláné Fekécs Irma nyugdíjas pedagógus |
| 5502 Gyomaendrőd, Toronyi u.21. 06-66-284 538 | 5502 Gyomaendrőd, Polányi u.23. 06-20-9990423 |

Jótekonysági bál

* Egy gyomaendrődi gyermek gyógyulásáért *

Az „Élet Másokért” kh. Egyesület felhívást tesz közzé vacsorával egybekötött jótekonysági bál megrendezéséről, melynek teljes bevételét egy gyomaendrődi gyermek gyógyulására ajánlja fel.

Helye: Katona József Művelődési Központ

Ideje: 2011. szeptember 8. (csütörtök), 18 óra

Zenét szolgáltató: Kocsis János (Beregsurány)

A részvétel díja: 2.000,- Ft/fő (mely a vacsorát foglalja magába) és egy tombolatárgy

Jegyek csak elővételben kaphatók a volt OTP melletti Könyvelőirodában (Vaszko Sándorné, 20/370-4615) 2011. szeptember 5-én 18 óráig.

Ugyanitt felajánlásokat is szívesen fogadunk.

Fővédnök:

Várfi András Polgármester Úr

Védnökök:

Dankó Béla Országgyűlési Képviselő Úr

Erdős Norbert Kormány megbízott Úr

Aki anyagilag szeretne segíteni, az a következő címen teheti meg:

„Élet Másokért” kh. Egyesület „Gyermekeinkért” alszámla

K&H Bank 10402245-50505148-49571015

Gyomaendrőd, 2011. augusztus 25.

Vaszko Sándorné s.k.
egyesületi elnök

Segítségüket és felajánlásukat előre is köszönjük!

Az endrődi ligetben jó állapotban lévő 3 szoba összkomfortos **családi ház melléképülettel eladó.** (Marczi bácsi háza)
Ár megegyezés szerint. Tel.: 06 30 /2279135

Cserkészjellegű tábor Vámosmikolán

Már kilenc éve hagyománnyá vált, hogy egy hetes tábor kerül megrendezésre Magyarország valamely pontján. Idén a szlovák-magyar határ közelében lévő Vámosmikolára látogatott el 25 gyermek 4 kísérővel együtt.

Augusztus 8-án, hétfőn reggel mindenki izgatottan várta a találkozást a régi barátokkal, ismerősökkel. Négy óra hosszú vonatozás és buszozás után végre megérkeztünk táborozásunk helyszínére, ahol a gyönyörű látvány mellett kitűnő szállás fogadott minket, melyet rögtön birtokba is vettünk.

Második nap Zebegénybe látogattunk el, ahol Sármay Endre, a tábor régi „vendége” kalauzolt el minket szebbnél szebb helyekre. Sérteltünk a Duna-parton, megnéztük az ún. „szlovák házakat”, a község legelső templomát, mely a Kálvária-domb sziklájába lett bevájva. A helyi plébános bemutatta nekünk az ismert építész, Kós Károly tervei alapján Havas Boldogasszony tiszteletére épített templomot, majd megcsodálhattuk a kiemelkedő ipari műemléknek számító hétlyukú völgyhidat. Ezután megtekintettük a híres festőművész, Szőnyi István emlékházát, s megnéztünk egy rövidke filmet is alkotói munkásságáról. Napunk legérdekesebb részének a hajózástörténeti múzeum számított, hiszen itt olyan dolgokat is megtudhattunk, illetve megláthattunk, amik igazi kuriózumnak számítanak. Ilyenek voltak a kézzel készített egyedi hajó makettek vagy a törzsi totemoszlopok.

A következő két napot a szálláson töltöttük. Kézműveskedtünk, sportoltunk, s egyik társunk csillagászati előadásait is meghallgattuk. Csütörtökön Bagi László, a Videókrónika munkatársa látogatott el hozzánk, hogy megörökítse a tábor egy napját, a reggeli tornától kezdve az ősök versenyéig. A nap folyamán megemlékeztünk a cserkésztábor megálmodójáról, v. dom. Csörghe Géza bácsiról.

Utolsó nap Nagybörzsönybe túráztunk, ahonnan kisvasút vitt föl minket Nagyirtásra, ahol élveztük a természet közelségét. Még aznap délután megtartottuk a cserkészpróbát, melyen mind a hatan sikeresen helyt álltunk, így az esti tábor tűz alkalmával cserkészzé avattak minket. Az utolsó este folyamán az is kiderült, hogy ki kinek volt az őrangyala, a tábor méltó lezárásaképp pedig a „búcsufonál” segítségével mindenki elmondhatta mi tetszett neki legjobban a hét során.

Ezúton szeretném megköszönni a többi táborozó nevében is Ungvölgyiné Zsuzsi néni segítségét, hogy minden nap finomabbnál finomabb ételekkel kényeztetett minket. Köszönjük a Templomos Lovagrendnek és a Templárius Alapítványnak a hozzájárulását, illetve a mezőtúri Nagyboldogasszony Plébániáról küldött pályázaton keresztül a Szeged-Csanádi Egyházmegye anyagi hozzájárulását, támogatását. Köszönjük továbbá Bea néninek, Géza bácsinak és János bácsinak a segítségét, és a törődését. Szeretném kiemelni Vaszko Imre bácsinak a felajánlását, aki az Endrődi Vadásztársaság elnöke, továbbá a szülőknek a nagylelkű anyagi és természetbeni segítségüket.

Remélem a jövőben is eltölthetünk együtt egy eseménydús, szép hetet.

Szijártó Szilvi
cserkész



3 hektár zseberi szántó a Simai Körösparton - 100 m-re villany - családi okok miatt ELADÓ.
Érdeklődni: 06 70- 566-3988 számon lehet.

Eladó

- Ridegvároson 2 föld: 0,1367 HA és 0,732 HA
- szőlőprés, borshordók, traktor pótkocsi
Érdeklődni lehet az endrődi plébánián:
Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel.: 20/9457-843 vagy 66/283-940

TANYA ELADÓ!

Endrődön (Kocsorhegy) V. k. 57. sz. Lakás céljára és állattartásra is alkalmas. Telek: 500 négyszögöl.
Villany és vezetékes víz van. 200 m-re a kövesúttól.
Érdeklődni a 66/282-292-es telefonon

Önnnek joga van tudni...

hogy miről döntött a Képviselő-testület augusztus hónapban

Az idei év nyári szünetében, (július hónap) több alkalommal is összehívta a Polgármester a Képviselő-testületet.

Ennek oka: A szociális földprogram működtetésének támogatására pályázat benyújtása, a Gyomaszolg, valamint Gyomaközszolg Kft ügyvezető igazgató álláshely betöltésére benyújtott pályázatok tárgyalása, a Fő út 85. szám alatti óvoda tartós bérbeadására beérkezett pályázatok elbírálása.

A Kistérségi Társulás közös döntéshozatal végett 2011. augusztus 25-én, 13 órai kezdettel

Gyomaendrődön a Városháza Nagytermében együttes ülést tartott.

Napirendi pontok:

Rózsashegyi Kálmán Kistérségi Általános Iskola és Térségi Humánsegítő Szolgálat beszámolója a 2010/2011-es tanévről

A közoktatási intézmények tanévenként egy alkalommal kötelezhetőek arra, hogy tevékenységükről átfogó beszámolót adjanak a fenntartónak. A beszámoló képezi az évente megvalósuló szakmai ellenőrzést, illetve egyben önértékelés is, a pedagógiai programban megfogalmazott célok, feladatok eredményességét elemzik.

A Rózsashegyi Kálmán Kistérségi Általános Iskola, a Térségi Szociális Gondozási Központ, valamint a Térségi Humánsegítő Szolgálat 2011. évi I. félévi költségvetési beszámolója

A Társulási megállapodás szerint a közösen fenntartott intézmények költségvetési beszámolója Gyomaendrőd Város Önkormányzat Képviselő-testülete költségvetési beszámolóinak részét képezik. Annak előkészítéséhez a tagönkormányzatok szükség szerint adatokat szolgáltatnak, valamint a beszámoló elfogadásához a tagönkormányzatok Képviselő-testületeinek egyetértése is szükséges.

Támogató Szolgálat pályázat-benyújtási szándéka

2009. január 1. napjától a fogyatékkal élők megsegítésére szolgáló Támogató Szolgálat működtetése az állam által ellátandó feladat. Működtetésük pályázati úton valósulhat meg. A 2008-ban kötött 3 évre szóló finanszírozási szerződés 2011 decemberében lejár. A zavartalan működés biztosítása végett új pályázat benyújtása vált esedékessé.

A pályázat célja:

Városunkban fogyatékkal élők intézményekbe történő szállítása, személyi segítségnyújtás önálló életvitelük fenntartásához.

A Képviselő-testület a pályázat benyújtásához elvi támogatást biztosított.

2011. augusztus 25-i ülés tartalmából:

A polgármesteri beszámolóból megtudhattuk, hogy az idei nyáron is sok rendezvény történt városunkban, ami népszerűsíthette településünket országszerte. A teljesség igénye nélkül néhány, rangos esemény:

Partnerrock Fesztivál, VW bogarak találkozója, határon túli kérekrpártúra, babfőző verseny, augusztus 20-i Nemzeti Ünnepe, hagyományos Nemzetközi Halfőző Verseny, Cibere gyermeknap, Ottawai Magyar Kórus városi műsorai.

Gyomaendrőd Város 2011. évi költségvetésének első féléves teljesítése

A képviselő-testület a 2011. évi költségvetését két alkalommal is módosította. Ennek oka a tartalékban szereplő tételek beépítése a megfelelő helyre, az eredeti költségvetésben nem szereplő kötele-

zettség vállalások, év közben hozott döntések megjelenése, a pénzmegmaradvány beépítése.

A költségvetés I. félévi alakulása:

Önkormányzat bevétele

| Eredeti előirányzat. | Módosított előirányzat | teljesítés | Teljesítés/módosított e. % |
|----------------------|------------------------|--------------------|----------------------------|
| 4. 026. 207 | 4. 229. 159 | 1. 470. 200 | 34, 76 |

A bevételek teljesülése első félévben időarány alatt alakult.

A helyi adóbevételeknél a teljesítés 42%-az a tervezetthez képest. Az előző év hasonló időszakához ez az arány 48% volt. A tavalyi rossz gazdasági év az iparüzési adó tekintetében érezhető hatását a szeptemberi adóelőlegek nagyságánál is. Amíg 2010. évben 160 millió Ft. volt az esedékes iparüzési adó adóelőleg összege, addig 2011. évben összesen 110 millió Ft.

Valamennyi adónem tervezett bevétele csak feszített behajtási tevékenységgel teljesíthető.

Önkormányzat kiadásai:

| Eredeti előirányzat. | Módosított előirányzat | teljesítés | Teljesítés/módosított e. % |
|----------------------|------------------------|--------------------|----------------------------|
| 4. 026. 207 | 4. 229. 159 | 1. 315. 067 | 52. 97 |

A vizsgált időszakban a kiadások, ezen belül a működési, felújítási és felhalmozási kiadások az időarányosnak megfelelően teljesültek. A megvalósult felújítási és fejlesztési kiadások finanszírozására a kötvényből 100 millió Ft került átvezetésre.

Beszámoló a kötvényből származó forrás 2011. II. félévi menedzsmentjéről

Gyomaendrőd Város Önkormányzata 2008. február 27-én 6. 316. 000 CHF értékben 10 éves futamidőre kötvényt bocsátott ki.

A kötvény törlesztését 2011. március 31-én, kezdte meg. A kötvényforrás a vizsgált időszak induló napján -2011. ápr. 1. - forintban kifejezve 844 millió Ft. volt. A kötvényforrásból az önkormányzat 2011. év második negyedévében 50 millió Ft-ot használt fel fejlesztési céljainak megvalósítására.

2011. április 1-jén és június 30. közötti időszakban realizált hozam összege 6 millió Ft volt.

A 2011. június 30-án MNB középárfolyam (219,92) alapján a kötvénykibocsátásból származó kötelezettség állomány összege 1.389.014 720 Ft.

Az Erzsébet liget természetvédelmi védettségének feloldása

Gyomaendrőd Város Önkormányzat tulajdonában van az Erzsébet liget. A településrendezési terv szerint zöldterület, illetve közpark rendeltetésű, helyi jelentőségű védett természeti terület besorolású. A természeti területek védetté nyilvánításáról egy 2003-as önkormányzati rendelet gondoskodik. Faállományát változatos fajok alkotják, leginkább kocsányos tölgyek, de megtalálható itt vörös tölgy, vadgesztenye, magas kőris, hárs, fekete dió, stb.

Gyoma első községi parkját 1892-ben alakították ki, melynek főbb útvonalai, növénycsoportjai, napjainkban is megtalálhatók. A ligetet Lajosy János tervezte. A munkálatok 1892-ben kezdődtek, és a terület része annak a történelmi parkhálózatnak, amelyet a meggyilkolt Erzsébet királyné tiszteletére hoztak létre országszerte.

A közpark beépíthetősége legfeljebb 2%-os, 4, 5 m magasságú lehet. Jelenlegi állapotában a liget egy igen költséges felújításra szorulna, illetve lehetséges még a védettség feloldatása is. Ehhez azonban el kell készíttetni a természetvédelmi szakmai indoklást, amelyre viszont a költségvetésből forrást kell biztosítani.

A Városfenntartó Környezetvédelmi és Mezőgazdasági Bizottság nem javasolta a Képviselő-testület számára a természetvédeltség feloldását, illetve javasolta a ligetben folytatható szabadidős tevékenységek felülvizsgálatát.

A Képviselő-testület elfogadta a döntési javaslatot.

Lehóczkine Timár Irén
Képviselő

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmlunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Timár Máté

100 ÉVES HÁZASSÁGI ÉVFORDULÓ

Kedves Olvasók! E havi számunkban rendhagyó módon nem egy elhunyt jeles személyről emlékezünk meg, hanem két nagy családi találkozóról számolunk be. Az ősök emlegetése és tisztelete emelte e két idén nyári családi találkozót az In Memoriam rovatunkba.

Sokan meglepődtek, amikor híret vették, hogy 100 éves házassági évfordulós megemlékezést szervezünk. Ilyenről még nem hallottak. Nos, ez volt az a szép, kerek évfordulós alkalom, amikor ismét találkozhattak egymással a Timár család tagjai, leszármazottai. 1999-ben Endrődön és 2000-ben Tarcalon volt már hasonló összejövetel. Napra pontosan 100 évvel a találkozó előtt, 1911. június 19-én esküdtek örök hűséget egymásnak Zelinka János plébános előtt Timár Miklós és Liziczai Mária, valamint Timár Miklós húga, Timár Mária és Timár Mihály kántortanító.

Az esemény 10 órakor hálaadó szentmisével kezdődött. Itt találkozott a közel 80 főnyi rokonság, akik az ország különböző részeiből jöttek Mosonmagyaróvártól Tarcalon át Gyuláig.

Iványi László plébános úr röviden ismertette a családfát.

A testvérpár szülei: Timár Károly (1867-1906) és Iványi Francis-



ka (1867-1953). Franciska mama igazi család összetartó személyiség volt. A legnehezebb időkben is (pl. 2 katona fia elvesztése, román és orosz megszállás) átsegítette derűlátása, vidám természete. Ők a régi szarvasvégi temető szélén nyugosznak, de sírjuk felett már több mint 40 éve szántanak, vetnek.

6 gyermeket neveltek fel (sorrendben):

Miklós (1887-1971) – 3 fiú és 3 leánygyermekük született.

A 40-es évek végétől a Népház mellett, a Szent Antal utcában laktak. Egyházközségi képviselő is volt. Endrődön nyugszik. Gyermekai közül még Anna él, aki Kecskemét mellett, Városföldön lakik a fiánál, és most töltötte be 97. életévét.

Lajos (1889-1917) - hős halált halt Bukovinában, és a czernovitzai temetőben nyugszik, ahol két katonatestvére, Miklós és Károly temették el. Egy lánya volt – Krisztina.

Károly (1891-1954) - Hunyán laktak, és ott is van eltemetve. 3

leánygyermekük született.

Közülük már csak egy él, Irén, aki jelen volt a találkozón.

Vince (1893-1915) - huszár volt, és Galiciában halt hősi halált. Ismeretlen helyen nyugszik

Tarnopol közelében. Ő még nőtlen volt.

Mária (1895-1980) - 9 gyermeket neveltek fel, 1 fiút és 8 leányt, akik főként pedagógusok

lettek. Férje, Timár Mihály Endrődön, ő pedig Gyulán van eltemetve. Leányaik közül Irén, Klára és Lujza voltak jelen a találkozón. Éva betegsége miatt nem tudott eljönni. Édesapjuknak, Timár Mihálynak (1887-1942) jelentős volt közéleti tevékenysége. Dalárdát is vezetett és erőssége volt a hazafias nevelés.

Eszter (897-1973) - 6 gyermeket neveltek fel, 1 leányt és 5 fiút. - Újkígyós van

eltemetve. Unokái közül sokan eljöttek Endrődre.

A találkozó a Domszögön folytatódott, ahol egy 40 perces családi emlékező filmet láthattak a résztvevők sok archív képpel és hangfelvétellel. A legrégebbi hangfelvételt Dr. Deme László nyelvész professzor készítette Timár Miklós dédnagyapámmal 1964-ben, amelyen véletlenül én is jelen voltam. Professzor úr éppen a találkozó előtt néhány nappal hunyt el. Rövid bemutatkozás következett ezután a családok részéről, hiszen sokan csak most talákoztak először egymással. A finom ebéd után folytatódott a kötetlen beszélgetések egészen késő délutánig. A Timár testvérek sírjára és a világháborús hős emlékműre megemlékező koszorút helyeztünk el. Külön köszönjük a sok finom süteményt, amit a rokonok hoztak.

Köszönöm szervező társamnak, Fülöp Imréné Katóka néninek az áldozatos és lelkes munkát. Örömmel töltött el minket, hogy - a visszajelzések szerint is- ilyen szépen sikerült összehozni a nagycsaládot.

Giricz László

dédunoka – a találkozó egyik szervezője



Eszter és Mária
1969.

Miklós és L. Mária
1969.



Katona testvérek



Miklós

Lajos (+ 1917)

Károly

Vince
(+ 1915)

VARJÚ NEMZETSÉG TALÁLKOZÓJA ENDRÓDÖN

2004-ben az egyik kedves rokon, akivel második unokatestvérek vagyunk, megkért, meg tudom-e csinálni a nagyapám leszármazottját a jelen időig. Három nap múlva kész voltam, és átadtam neki. Ő volt Harnos Vince, aki könyvbe köttette a Harnos és a Varjú család történelmét 1600-ig, amely Erdély területére vezethető vissza.

Ezen családfánk 170 körüli név szerepe, amit a nagyszülők 50-dik házasságuk alkalmából készült fénykép alapján állítottam össze. Ebből sok fénymásolat készült. Igyekeztem minden kedves rokont megajándékozni vele. Eljutott Varjú Péterhez is. Az ő veje Dr. Örlös László messzebb jutott a kutatással egészen 1300-as évig a Varjú név eredetéig.

Burlai Miklós 1355-ben adománybirtokként megkapta Burló község felét fia, László Varjúfalvát I. Lajos királytól. Innen ered a Varjúfalvi Varjúnév. Varjúfalva megtalálható a mai Szlovákia területén közel a lengyel határhoz STULANY helység névvel. Majd Abaúj-Zemplén megyébe költöztek Mátyás király korában Varjú Pál a siroki vár kapitánya volt. Ott van eltemetve.

Varjú György Bátori Gábor katonája lett 1611-ben kapta Nesta község felét. Fia, Varjú Gáspár neje Deák Kata már Sáránd (Sas faluba) élt. Itt született Varjú András 1690-ben neje Fekete Kata. 1730-ban települtek Endrődre a két fiával Varjú György 1758-ban a község bírója lett. Ő utód nélkül halt meg. I Varjú István neje Knap Mária az ő házasságukból származik ezen vidéken a népes Varjú család.

Az én dédnagyapám már V. Varjú István gyermeke Varjú József neje Giricz Borbála (ő születési évük 1839).

Három fiuk született: Elek, József, Dávid.

Varjú Dávid volt az én nagyapám. Az ő családja volt a legnépesebb. Kilenc gyermek felnőtt, ebből három férfi és hat nő.

A mi családuknak annyira elnöiesedett, kellene egy kis fiú, hogy a Varjú név tovább éljen.

Megérett már az az idő, hogy nem családi találkozót szervezünk. Ki kell bővíteni nemzetség találkozóra. Legyen még Varjú név a rokonságba.

Igy a Család éve alkalmából 2011. augusztus 14-én megrendeztük a Varjú nemzetség találkozót. Délelőtt 10 órakor ünnepi mise volt az endrődi Szent Imre Katolikus Templomban. Iványi László tb. kanonok plébános szavait idézve „Családokból tevődik össze a nemzet. A mi gyökereink, a mi történelmünk. A mi gyerekeink, a mi jövőnk”. Mindenki meghatódva hallgatta.

A Domszögi vendéglőben folytatódott az ismerkedés. Annak az volt az érdekessége, hogy sokan 30-50 évig nem látták egymást, így következett a rácsodálkozás. A szervezésben az volt a legszebb, hogy 90-en hálálták meg azzal, hogy eljöttek, és örültünk egymásnak.

A köszöntőt én igen rövidre fogtam, ismerjétek meg egymást, és utána szabad szeretni is egymást.

Ez után következett a történelem óra. Amit nem hallottunk az iskolában: ez volt a Varjú család történelme, Dr. Örlös László kutatása alapján.

Ladányi Gáborné Varjú Margit elkészítette a családfáját és levetítette.

A háttérben egy kis kiállítást csináltunk a Varjú nemzetség örökségéből: Címer.

Ifj. Varjú István testamentuma Sig Endrőd. 27. auguszt 1826.

Végrendelet 3 oldal=viselkedési jó tanács
Különböző családfa összekapcsolódás
ISTEN ÉLTESSEN BENNÜNKET NAGYOS SOKÁ-
IG ERŐBEN, EGÉSZSÉGBEN!

Jövő Évben többen örülünk egymásnak!

Tisztelettel:
Hanyecz Béláné (Vali)
anyja neve: Varjú Eszter

A VARJÚ NEMZETSÉG ELSŐ ENDRŐDI TALÁLKOZÓJA

Hanyecz Béláné Valika és Ladányi Gáborné 2011. augusztus 14-én vasárnap egy nagyon szép, emlékezetes nappal ajándékoztak meg bennünket: a VARJÚ nemzetség első endrődi találkozójának megszervezésével.

A találkozó 10 órakor, az endrődi Szent Imre Római Katolikus Templomban megtartott szentmisével kezdődött. Öröm volt látni, hogyan teltek meg sorra a templom padjai a Varjú család megjelent tagjaival. Közösen imádkoztunk az elhunyt ősök lelki üdvéért, az élők számára pedig égi áldást kérve. Iványi László tb. kanonok, plébános úr szentbeszédében a családi összetartozás fontosságáról, a családi kapcsolatokban kialakuló szeretet emberformáló erejéről beszélt.

Mise után átsétáltunk a Hídó étterembe (Domszög). Itt kiállítás várt bennünket: régi családi dokumentumok másolatait, képeket, a Varjú család címerét, családfák ábráit tanulmányozhattuk. Közben rokoni találkozások sok-sok örömet élhettük át.

A közeli rokonok együtt, egymáshoz közel foglaltunk helyet, egyszerűsítve ezzel a bemutatkozást. Kiderült, hogy többen végeztek családfa-kutatást. Ezek közül két, vitéssel szemléltetett beszámolót hallhattunk: Dr. Örlös László (Varjú Péter veje), a középkori Magyarország híres Varjú nevű családjait mutatta be, 1200-tól. Ladányi Gáborné (Varjú Margit) az 1730-as endrődi letelepedéstől napjainkig vezette le a Varjú nemzetség néhány ágát. Előadásában valószínűsítette, hogy az Endrődön élő Varjú nevű családok közös ősei Varjú István (szül.:1750) és Knap Mária lehettek. A családkutatással kapcsolatban felhívta a figyelmet az egyházi anyakönyvek internetes elérhetőségére is. Az előadások után a családok bemutatkozása közvetlen, derűs hangulatot teremtett. A finom ebéd elfogyasztása után szabadon, egyénileg folytatódott a beszélgetés és ismerkedés a távolabbi rokonokkal.

A nap igaz szeretettel telt el. A rendezvényen 87 családtag vett részt, az ország különböző részéről érkezve. A vidékieknek köszönjük, hogy eljöttek, s együtt lehettünk. Reméljük, lesz folytatás, s elkészülhet a Varjú nemzetség nagy családfája, amelyen mindenki megtalálhatja a saját helyét!! Köszönjük ezt a szép napot! Akik ott voltunk, jó híret visszük a rendezvénynek.

A meghívóban olvasott idézettel zárom soraimat: „Mert a fának van reménye: ha levágják, ismét kihajt. És a hajtásai el nem fogynak. Egészen addig, amíg egészségesek a gyökerei” (Jákob könyve).

Hunya Elekné (Varjú Marianna)



Felső kép:
Községháza, Varjúfalva,
2006.

Bal oldali kép:
Varjú József †1912
Giricz Borbála †1915

Jobb oldali:
Varjú és Örlös Varjúfalván
2006. nyár



Katolikus oldal

SZEPTEMBERI MISEREND

Endrőd

vasárnap: 8 és 18 óraker
Hétköznap reggel fél 8-kor

Szent Gellért Iskola kápolnájában

Szeptember 11-én és 25-én vasárnap fél 12-kor

Hunya

vasárnap: 10 óraker
Kedden, elsőpénteken és szombaton este 6-kor

Gyoma

A heti hirdetés szerint

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László tb. kanonok, plébános

HITTAN FELNŐTTEKNEK IV.

A hét szentség: 3. Az Eucharisztia szentsége II.

Miként van jelen Jézus az Eucharisziában?

Jézus Krisztus egészen egyedülálló és máshoz nem hasonlítható módon van jelen az Eucharisziában. Ugyanis igazán, valóságosan és lényegileg van jelen: testével és vérével, lelkével és istenségével. Szentségi módon van jelen, azaz a kenyér és a bor eucharisztikus színei alatt az egész Krisztus: Isten és ember.

Mit jelent a transzszubsztanciáció?

A transzszubsztanciáció azt jelenti, hogy a kenyér egész szubsztanciájára Krisztus testének szubsztanciájává, és a bor egész szubsztanciájára Krisztus vérenek szubsztanciájává változik. Ez az átváltozás az eucharisztikus imádságban (a szentmise kánonjában) történik meg Krisztus hatékony szavára és a Szentlélek tevékenysége révén. Mindazonáltal a kenyér és a bor érzékelhető sajátosságai, azaz „az eucharisztikus színek” változatlanok maradnak.

Megosztja-e Krisztust a kenyér megtörése?

A kenyértörés nem osztja meg Krisztust, teljesen és épségben van jelen mindkét eucharisztikus szín alatt, és azoknak bármely részében.

Meddig tart Krisztus eucharisztikus jelenléte?

Krisztus eucharisztikus jelenléte addig tart, amíg megvannak az eucharisztikus színek.

Milyen tisztelet illeti meg az Eucharisztia szentségét?

Az Eucharisztia szentségét az egyedül Istent megillető imáddal (cultus laetiae) tiszteljük mind az eucharisztikus ünneplésben, mind azon kívül. Az Egyház ugyanis a legnagyobb gonddal őrzi a konsekrált Ostyákat, elviszi a betegekhez és azokhoz, akik képtelenek részt venni a szentmisén, kihelyezi a hívők elé imáadásra, körmenetekben hordozza. Hívja a hívőket a tabernákulumban őrzött Oltáriszentség látogatására és imáadására.

Miért húsvéti lakoma az Eucharisztia?

Az Eucharisztia húsvéti lakoma, mert Krisztus szentségi valósítva meg a maga húsvétját, nekünk ajándékozta testét és véré, melyet eledelül és italul kínál, s áldozatában egyesít bennünket önmagával és egymással.

Mit jelent az oltár?

Az oltár magának Krisztusnak a szimbóluma, aki úgy van jelen, mint fölláldozott bárány (a kereszt áldozati oltára), s mint mennyei eledel, aki nekünk ajándékozta magát (eucharisztikus asztal-oltár).

SZEPTEMBERI ÜNNEPEK

3. szombat: Nagy Szent Gergely pápa és egyháztanító
4. vasárnap: Évközi 23. vasárnap
 5. hétfő: Kalkuttai Boldog Teréz
 7. szerda: Szent Márk, István és Menyhért kassai vértanúk
 8. csütörtök: Kisboldogasszony
 9. péntek: Claver Szent Péter áldozópap
11. vasárnap: Évközi 24. vasárnap
 12. hétfő: Szűz Mária szent neve
 13. kedd: Aranyszájú Szent János püspök, egyháztanító
 14. szerda: A Szent Kereszt felmagasztalása
 15. csütörtök: A fájdalmas Szűzanya
 16. péntek: Szent Kornél pápa és Szent Ciprián püspök
 17. szombat: Bellarmin Szent Róbert püspök, egyháztanító
18. vasárnap: Évközi 25. vasárnap
 20. kedd: Kim Taegon Szent András és társai koreai vértanúk
 21. szerda: Szent Máté evangélista
 23. péntek: Pietrelcinai Szent Pio szerzetes, áldozópap
24. szombat: Szent Gellért püspök, vértanú
25. vasárnap: Évközi 26. vasárnap
 26. hétfő: Szent Kozma és Damján
 27. kedd: Páli Szent vince áldozópap
 28. szerda: Szent Vencel vértanú
 29. csütörtök: Szent Mihály, Gábor és Rafael főangyalok
 30. péntek: Szent Jeromos áldozópap, egyháztanító

Mikor teszi kötelezővé az Egyház a szentmisén való részvételt?

Az Egyház kötelezővé teszi a híveknek a szentmisén való részvételt minden vasárnap és a parancsolt ünnepeken, és ajánlja, hogy más napokon is legyenek részt rajta.

Mikor kell szentáldozáshoz járulni?

Az Egyház ajánlja híveinek, hogy akik részt vesznek a szentmisén, kelően fölkészülten áldozzanak is. Kötelezően írja elő a szentáldozást legálább Húsvétkor.

Milyen feltételei vannak a szentáldozásnak?

A szentáldozásnak feltétele a teljes közösség a katolikus Egyházzal és a kegyelem állapota, azaz a halálos büntől való mentesség tudata. Aki tudja, hogy súlyos bünt követett el, annak meg kell gyónnia, mielőtt szentáldozáshoz járul. Fontos a lelki összeszedettség és az imádság, és az Egyház által előírt böjt megtartása is, valamint a megfelelő ruházat és viselkedés a Krisztus iránti tisztelet kifejezésére.

Melyek a szentáldozás gyümölcsei?

A szentáldozás erősíti egységünket Krisztussal és az Ő Egyházával, megújítja és megőrzi a Kereszttségben és a Bérmlásban kapott kegyelmet, és gyarapít a felebarát iránti szeretetben. Mivel megerősít a szeretetben, eltörli a bocsánatos bűnöket és megőrzi a halálos bűnöktől.

Mikor van lehetőség más keresztények megáldoztatására?

A katolikus áldoztató megengedetten áldoztatja meg a keleti egyházak tagjait, akik nincsenek teljes közösségben a katolikus Egyházzal, valahányszor önként kéri és fel vannak készülve a szentáldozásra.

A többi egyházi közösségek tagjait katolikus részről akkor szabad megáldoztatni, ha azok súlyos szükséghelyzetben önként kéri, föl vannak készülve, és kifejezik az e szentségre vonatkozó katolikus hitet.

Miért az Eucharisztia „a jövőd dicsőség záloga”?

Mert az Eucharisztia elhalmoz bennünket az ég minden kegyelmével és áldásával, megerősít a jelen élet zarándokútjára, s fölébreszti bennünk az örök élet vágyát azért, hogy már most egyesít bennünket az Atya jobbjára fölment Krisztussal, a mennyei Egyházzal, a Boldogságos Szűzzel és az összes szentekkel.

Az Eucharisziában „mi egy kenyeret törünk meg, mely a halhatatlanság orvossága, ellenszer, hogy meg ne haljunk, hanem mindig éljünk Jézus Krisztusban.” (Antiochiai Szent Ignác)

Hírek a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Óvodából

KÖSZÖNTŐ AZ ÚJ TANÉV KÜSZÖBÉN

Szeretettel köszöntöm diákjainkat, szüleiket és kollégáimat a 2011/2012-es tanévben. Mondhatnánk, hogy ez a tanév is olyan lesz, mint az előző, magam részéről ezt a véleményt mégsem osztom. Természetesen attól függ, hogyan közelítünk meg egy adott feladatot: pozitívan vagy negatívan. Miről is szól ez?

Szeptemberben indul az iskola, amivel vége a szabadságnak. Meghatározott napirend szerint kell megszerveznünk életünket, beosztanunk időnket: komoly munka várja az oktatás mindhárom résztvevőjét: diákot, szülőt (öt közvetetten, gyermeke által) és a pedagógust is. A megfelelő teljesítmény eléréséhez szükség van anyagi és humán erőforrások befektetésére. Ebből viszont nemcsak a valóban sokba kerülő füzeteket, tankönyveket kell meglátnunk, hanem az eredményt is. Természetesen ezt én sem láttam még általános iskolásként, csak szüleim szigorú tekintetét éreztem: amíg nem teljesítettem kötelességeimet, addig nem mehettem focizni. Ezért igyekeztem minél hamarabb befejezni a tanulást – ami a minőség tekintetében is kiemelt hangsúlyt kapott. A kellő motiváció eléréséhez viszont elengedhetetlen a megfelelő háttér. Éppen ennek hatására próbálom minden évben megteremteni az anyagi hátterét annak, minél nagyobb esélyt adhassunk tanítványainknak. Ehhez szükséges a tanulói környezet színvonalas kialakításának, valamint a szabadidő megfelelő eltöltésének körülményeit is fejlesztenünk. Éppen ezért került sor a nyári szünetben a tornaterem teljes körű felújítására, és a főépületben az első emeleti folyosó renoválására. Ami talán a belső munkálatoknál sokkal hangsúlyosabb: minden osztályterembe beépítettem az interaktív eszközöket, amivel tanítványaink nemsokára a tanórákon is találkozni fognak. Emellett – és ez már csak hab a tortán – szeptemberben „érzékeny” búcsút veszünk a berregő becsengetéstől is, hiszen a diákok már lágy dallamok hívó szavára kezdenek meg tanulmányaikat. Amikor mindennek elérésekor hálát adok a Jóistennek, talán sokak szemében naivnak tűnök, magam részéről viszont mégsem érzem ezt együgyűségnek, hiszen az anyagi háttér előteremtésekor bizony ezen is el kell gondolkodnom. Ennél a pontnál viszont őszinte örömmel tudom elmondani, hogy minden számlát időben sikerült kiegyenlítenünk. Amikor egy ismerősöm megkérdezte, mégis hogyan sikerült előteremtenem a gazdasági válságban is az anyagiakat, akkor csak annyit válaszoltam: igyekeztem megnyerően mosolyogni a Jóistenre – a Jóisten pedig visszamosolygott.

A renoválási munkálatok és az oktatástechnológiai eszközök viszont akkor nyerik el értelmüket, ha közelebb kerülünk értékeinkhez, egyáltalán az értékek megismerésben és elsajátításában megkönnyítik életünket, színessé teszik a sokszor szürke hétköznapjainkat is. Ehhez kívánok sok sikert és a Jóisten kegyelmét az új tanév küszöbén!

Lukács László
igazgató





Szentelek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczy Géza

SZENT KOZMA ÉS SZENT DAMJÁN

Szeptember 26.
+Cirius, 303.



A keleti egyház két nagy szentjéről meglehetősen kevés történeti adat áll rendelkezésünkre. Az első hiteles tanúságot Cirius városának püspökétől, Theodorétosztól kapjuk, aki az 5. század közepén úgy emlékezik meg a két szentről, mint a hit jeles bajnokairól és csodálatraméltó vértanúkról. Vértanúságuk a Diocletianus-féle üldözés idején, 303-ban történt, s első templomuk a sírjuk fölé épült.

Tiszteletük először vértanúságuk helyén, Cirius városában, majd

Justinianus császár hatására, aki súlyos betegségéből való gyógyulását a szent orvosoknak köszönhette, a birodalom egész keleti felében elterjedt. Első római templomukat IV. Félix pápa (525-530) építtette a Fórumon. Ünnepeük a 7. században került a liturgikus könyvekbe, valószínűleg e bazilika felszentelésének napjára, szeptember 27-re. Páli Szent Vince ünnepe

miatt 1969-ben egy nappal korábbra, szeptember 26-ra helyezték át. A római kánonban velük zárult a felsorolt szentek sora.

Szenvedéstörténetüket elbeszélő legendájuk szerint Arábiában születtek és ikrek voltak. Nagy érdeklődés élt bennük a tudományok, különösen az orvoslás tudománya iránt, ezért elhagyva szülőföldjüket Szíriába mentek tanulni. Mikor elvégezték a tanulmányaikat, továbbmentek Kilikiába, és ott Egé városában telepedtek meg. Mivel azonban keresztények is voltak, nemcsak orvosai, hanem apostolai is lettek a városnak. Az emberek szeretetét azzal nyerték meg, hogy soha nem fogadtak el semmi pénzt sem a gyógyításért, sem a gyógyszerekért. Nagyon sokan tértek meg jóságuk és prédikálásuk hatására. Ezért, amikor a Diocletianus-féle üldözés vihara a keleti egyházat is elérte, a helytartó, Lisias elsőként az apostol-orvosokat állította bíróság elé. Mivel hitük megtagadására nem tudták rávenni őket, különféle módokon próbálták megölni mindkettőjüket: először megkötözve a tengerbe vetették, de a kötelek a vízben kioldódtak, és ők kiúsztak a partra. Ezután máglyát gyújtottak alájuk, de a lángok nem érték őket. Akkor oszlophoz kötötték őket és nyíllal lőtték rájuk, de a nyilvesszők nem találtak soha célba. Végül karddal oltották ki az életüket.

Konstantinápolyban épített bazilikájuk zarándokhelyé vált, és az a különös szokás alakult ki, hogy a betegek a bazilikában aludtak, mert úgy tapasztalták, hogy álmukban eljön hozzájuk a két szent orvos, és vagy meggyógyítja őket, vagy néha egészen rendkívüli gyógy-módot javasolnak, amelynek következtében később valóban elnyerik gyógyulásukat. Ezekről a gyógyulásokról a 6. századig visszamenő följegyzések tanúskodnak! Az orvosok, patikusok és orvosegyetemek védőszentjei.

2011. szeptember-októberi rendezvények

Gyomaendrődön és környékén

| Dátum | Megnevezés | Helyszín | Szervező(k) |
|------------------------------------|---|---|--|
| IX. 07; 18-20 óra | Galaktika Baráti Kör | Gyoma, Katona József Művelődési Központ | T/F66-283-524 |
| IX. 10; 14-19 óra | Galaktika nap 2011 12 éves a galaktika nap | Gyoma, Bethlen Gábor Szakképző Isk. Hősök u. 40. | |
| IX. 16;17 ó-tól IX. 17; 9 ó-tól | XXII. Kner Kupa Bridzsverseny Nev.díj: Csapat: 5000Ft; Pár: 4000Ft; ifi:50% | Gyoma, Körös Étterem, Szabadság tér 8. | Szendrei László,06-66-386-034 Ágoston István,06-70-2190-517 |
| IX.17; 18 óra | Békés Megyei Szimfónikusok Kamarazenekarának koncertje | Gyoma, Katona József Művelődési Központ | Molnár Borbála:T/F66-283-524 06-70-524-5983 |
| IX.17; | A Magyar Autosex tyúkgalamb fajtaklub fiatal kiállítása | Gyoma, Mirhóháti u. 11. Gazdakör Székháza | Tímár Vince 06-70-535-9724 |
| IX. 22; 07-17 | Autómentes nap, Európai Mobilitás Hét keretében | Részletek később | Tóth Katalin 06-66-581-232 |
| X. 04; 10-17 óra | Állatok Világa, lovak, szürke és tarka marha, Csacsik, birkák, kecskék, emu, papagájok, stb. | Gyomaendrőd, Rubin Panzió 5502 II.ker.582. Szarvasi út, 2. km. | Ujlaki Szabolcs 06-30-945-3750 |

A programokban esetlegesen bekövetkező változásokért felelősséget nem vállalunk. Szerkesztőséggel

Szeretettel várjuk a 2011/2012-es tanévben is
a szemlélődő érdeklődőket,
a kíváncsi játékos-kedvűeket,
a finom művészlelkeket
és a vidám örökmozgókat
a

Városi Alapfokú Művészetoktatási Intézményben.

Választható művészeti iskolai képzéseink
a 6-22 éves korosztály számára:
zongora, hegedű, klasszikus gitár, furulya, fuvola, szaxofon,
balett, néptánc, kézműves, színjáték.

Új!

Indul Hevesi Imre Gitársuliya Gyomaendrődön!
Csak a Városi Alapfokú Művészetoktatási Intézmény tanulói
számára!

A program különleges és játékos módon oktat
kezdő, haladó, középhaladó, és „profi” csoportban (4-6-8 fő)
könnyűzenét, blues-t és népzenei megfigyeshető áron.

Érdeklődni

a képzési kínálatról, térítési díjakról, kedvezményekről
az iskola titkárságán
a 66/581-830, vagy a 20/ 287-42-53 telefonszámokon,
vagy személyesen (Gyomaendrőd, Kiszéti u. 27., I. emelet)
hétköznap 8.00 és 16.30 között lehet.

Jelentkezési határidő:

2011. szeptember 30.

BÁTHORI ISTVÁN KÖZÉPISKOLA ÉS SZAKISKOLA

Szerezzen érettségit munka mellett

DÉVAVÁNYÁN

A Báthori István Középiskola és Szakiskola Dévaványai
Tagintézménye felvételt hirdet a 2011/2012. tanévre
esti tagozatú gimnáziumi oktatásra!

Miért érdemes nálunk tanulni?

Beiratkozó diákjaink diákigazolványra jogosultak.
Családi pótlék vehető igénybe
a jogszabályi előírásoknak megfelelően.

előzetes tanulmányok beszámításával
lehetőséget adunk a tanulmányi idő lerövidítésére.

Beiratkozás helye és ideje

Általános Művelődési Központ 5510 Dévaványa, Vörösmarty u. 6-8.

2011. szeptember 05. hétfő 15.00 – 18.00

2011. szeptember 07. szerda 15.00 – 18.00

2011. szeptember 12. hétfő 15.00 – 18.00

2011. szeptember 14. szerda 15.00 – 18.00

Érdeklődni és további felvilágosítást kérni:

Dr. Ágoston Sándor tagintézmény-vezetőtől lehet:
Mobil: 00-36-30/527-9675, vagy E-mail: agoston.sandor@dktv.hu

A beiratkozáshoz hozza magával iskolai bizonyítványait,
személyi igazolványát, lakcímkártyáját, valamint TAJ kártyáját!
Évfolyamot csak kellő számú jelentkezés esetén indítunk.
www.bathorikozepiskola.hu

AMIT ISTEN EGYBEKÖTÖTT...



Augusztus 20-án szolgáltatták ki a házasság szentségét egymásnak
az endrődi templomban
Tóth Péter és Mikus Piroska.



Augusztus 13-án kötött házasságot az endrődi templomban
Ovcsarenkó Krisztián és Petrovszki Tímea.
Kívánunk mindkét párnak sok boldogságot, életükre Isten áldását!



Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szanda István

Polgári iskola évkönyv

Tisztelt Olvasó!

A tanévkezdés mindig fontos momentum volt az endrői családok életében is. A frissen beiratkozott tanulók egészen új élethelyzetbe kerültek. A nagyobb gyerekek pedig újra az iskolapadok lakói lettek. A tájház régi iratai között akadtam rá az ENDRŐDI SZENT-IMRE RÓMAI KATOLIKUS KOEDUKÁCIÓS POLGÁRI FIÚ- ÉS LEÁNYISKOLA évkönyvére 1941-42. tanévről. A kiadványt Dr. Csókási Béla megbízott igazgató szerkesztette. A nyomdai munkák Nádudvary Mihály nyomdájában készültek Gyomán 1942-ben. Az idézett rész az iskola tájékoztatója volt az 1942-43. iskolai tanévré. A közzétett rész a kiadvány 22. és 44-48. oldalain található.

„IX. Tájékoztató az 1942-43. iskolai évré”

„A jövő tanév megnyitása: A beíratásokat június 22-én, a pótbeíratásokat szeptember hó 6-án és 7-én tartjuk.

A polgári iskola I. osztályába azok a tanulók iratkozhatnak be, akik az elemi iskola IV. osztályát legalább elégséges eredménnyel elvégezték, szeptember hó 15-ig 10. életévüket betöltötték, de 13. életévüket még nem érték el.

Aki első ízben iratkozik be iskolánkba, a következő okmányokat hozza magával: 1.) utolsó iskolai bizonyítványát, 2.) szülei anyakönyvi kivonatát (keresztlevelét), 3.) újraoltási bizonyítványát. Aki járt már iskolánkba, csak tanulmányi értesítő könyvecskéjét hozza magával.

A tanév megnyitása szeptember hó 8-án.

A rendes tanítás kezdete szeptember hó 9-én.

Felvételi tantervkülönbözeti javító és magánvizsgákat szeptember hó 1-2 és 3-án délelőtt 8 órától tartjuk.

Akik javítóvizsgákat tesznek, bizonyítványukat augusztus hó 15-ig adják le, ha nem akarnak tovább tanulni, mert a kijelölt időben nem tesz javítóvizsgát, ha később tovább akarnak tanulni, az osztályt meg kell ismételnie.

Fizetendő díjak: A tandíj és mellékdíjak évi összege 44 pengő.

A nem katolikus vallású tanulók 69, ill. 88 pengőt fizetnek.

A tandíj részletekben is fizethető. Az I. osztályú tanulók tanulmányi értesítő könyvecskére 70 fillért fizetnek.

Szegénysorsú és jó előmenetelő tanulónk tandíjkezdvényt kaphatnak. Tandíjkezdvény iránti kérésüket február hó 15-ig tartoznak az igazgatóságához benyújtani, amelyhez szegénységi bizonyítványt, vagy hatósági vagyontalansági bizonyítványt kell csatolni.

Tandíjkezdvény alapján a következő tandíjfizetési fokozatok vannak érvényben:

III. fokozat fizet 38 P-t.

II. fokozat fizet 32 P-t.

I. fokozat fizet 26 P-t.

T. fizeti a teljes díjat.

Felvételi, tantervkülönbözeti magán- és külföldi iskolából való átlépés esetén teendő vizsgálatok.

a.) Felvételi vizsgálat. A népiskola V-VIII., vagy a mezőgazdasági mindennapos népiskola I-II. osztályát sikerrel végzett tanulók is felvehetők nyilvános tanulóul a polgári iskola II.-IV. osztályaiba, ha az utolsó két évet – az írás, ének és testgyakorlás kivételével – minden tantárgyból legalább jó eredménnyel végezték s az előírt felvételi vizsgálatot szeptember hó 30-ig letették.” (44-45. oldal)

„Tanfolyamok. Beíratáskor német társalgási tanfolyamra lehet jelentkezni. A tanfolyam havi díja 2 pengő.

Felmentés egyes tantárgyak alól. A rendes tárgyak közül a rajz-, kézimunka, az ének, a testnevelés gyakorlati része alól felmentést nyerhetnek a tanulók. A gyakorlati rész a rajzban a rajzolás, az éneken az éneklés, a kézimunkában a kivitel,

a testnevelésben a gyakorlat. A felmentést a szülő szeptember hó 20-ig írásban tartozik kérni, amelyhez hatósági orvosi bizonyítványt kell csatolni.

Vidéki tanulóink szállásukat jelentsék be. Csak olyan helyen szabad szállást váltani, amely ellen a hatóság kifogást nem emel.

Könyvszegély. Iskolánk segélykönyvtárából tankönyveket kölcsönözhetnek növendékeink. Használati díj fejében minden könyv után 40 fillért szedünk.

Író- és rajzszerkeket, valamint füzeteket senki se vegyen. Ezekre nézve a szaktanárok adnak majd utasítást a tanév elején.

Csak magyar gyártmányú tanszereket vásároljunk!

Hivatalos órák a nagyszünetidőben minden csütörtökön délelőtt 8-12 óráig.” (46. oldal)

„Az 1942-43. tanévben a következő tankönyveket használjuk;

I. osztály: Kis katekizmus, Pokorni: Bibliai történetek, Prónay: Magyar olvasókönyv, Alszeghy-Sik: Magyar Nyelvtan, Jármay Vilmos: Német nyelv- és olvasókönyv, Kalmár-Varga: Földrajz, Szenes: Mennyiségtan, Dékány Mihály: Növénytan és állattan, Móczár-Török: Mezőgazdaságtan, Tiboldi: Módszeres énekiskola, Rendszeres földrajzi atlasz.

IV. osztály: Aubermann: Egyháztörténelem, Prónay: Költészet, Lomoschitz: Német nyelv- és olvasókönyv, Csóka: Magyarország történelme, Kalmár-Varga: Földrajz, Szenes: Mennyiségtan, Janovszky: Ásványtan és vegytan, Párdányi: Egészségtan, Zibolen-Csóka: Közgazdaságtan, Lamács: Háztartási ismeretek, Szuhács: Mezőgazdaságtan, Tiboldi: Módszeres énekiskola, Rendszeres földrajzi atlasz.” (48. oldal)

„A tanári testület névjegyzéke:

Dr. Csókási Béla államtudor, okleveles gazda, pedagógiai vizsga, mb. igazgató

Hattyúffy Erzsébet rendes tanár, középiskolai történelem, földrajz

Höllös István helyettes tanár, középiskolai történelem, földrajz

Dr. Hunya Sándor rendes tanár, állami beosztott, bölcsészettudomány, középiskolai történelem, földrajz, polg. iskolai magyar történelem, kézimunka

Bagoly Margit okleveles tanítónő, ideiglenes óraadó

Csós Mária Katalin okleveles tanítónő, ideiglenes óraadó

Kiss Sándor római katolikus hitoktató

Dr. Cseh József községi orvos, óraadó

Fehér Sándor római katolikus kántor” (22. oldal)



METÁL STOP KERÉKPÁR ÉS SZERELVÉNY ÜZLET

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szervíz
Tornádó elektromos kerékpárok,

gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények.

hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
háztartási kisgépek, szórakoztató elektronika,
szegek, csavarok, zárok, lakatok,
fürdőkadák, mosdók, csaptelepek, mosogatók
GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44.
Tel.: (66) 386-909

**Hitelletőség! Minden kerékpárhoz
értékes ajándékot adunk!**



Közzétette: Cs. Szabó István

Gyoma néprajza



„Egy nyughatatlan cselekvő ember” - Papp Zsigmond önéletrajza IV.

„A negyedik polgárit Gyomán mint magántanuló végeztem el, s Gyulán vizsgáztam. VERES Lajos tanító volt az oktatóm. Tovább nem tanultam. Apámnak az volt a számítása, hogy én segítek neki a gazdaságban, s majd legyek az utódja. Őcsém (Papp László) ellenben mindjárt a gimnáziumon kezdte, majd egyetemre ment és mérnök lett. Bár én is nagyon szerettem volna tovább tanulni, de nem lehetett. Előbb mindenáron a tengerészeti akadémiára szerettem volna menni, de Anyám határozottan ellenezte. Majd a „Technikum Mittveida” -ba. Németországba akartam menni.

Később festő akartam lenni. Részben oka volt ennek az is, hogy egészségem gyenge volt. Nagyfokú vérszegénységben és tüdőgyengeségben szenvedtem. A telet Abbáziában (megj. Adriai tengerma: Opatija), a nyarat több ízben a Magas-Tátrában töltöttem. A hosszas józan, mértékletes élet meghozta gyümölcsét. Rendbe jöttem. Apám építtetett egy nagyobb hizlaldát, s vett egy hentes- és mészáros üzletet, abban voltam hét évig ellenőr. A hizlaldába mindennap valakinek ki kellett menni a reggeli és esti etetéshez, legtöbbször nekem, amíg csak katona nem lettem. Így lett az én sorsom a disznóhoz kötve egész életemben (megj.: a hizlalda a G. Nagy Lászlóéval együtt Magtárlapson, a hajdani uradalmi magtár-vasútállomás melletti-mögötti területen volt).

Gyerekkoromban nagyapám tanyáján mint kanász, Apámnál a hizlaldóban, a katonaságtól való szabadulásom után a saját tenyészetemben. Mely még az oláh megszállás alatt sem szűnelt. Vagyoni helyzetünk javulását, úgy Apám, mint jómagam, a disznóknak köszönhetjük. Bár rajtam a köfaragás is sokat segített. (megj.: még 1945 után is Zsiga bácsinak törzskönyvezett kiváló minőségű Cornwall tenyészet volt. Az egyik törzskan megvadulva Zsiga bácsi combját nadrágosan úgy felhasította, hogy nyolc kapoccsal tudták csak a sebet összefogni. Emlékezetem szerint ez 1947 nyarán történt). A disznótrágya értékesítése végett a gyomai vasútállomás déli oldalán vettünk 56 kh földet, erősen szikes rossz minőségű földet. Hivatalosan Magtárlapos a neve. A lakosság egyszerűen csak sziknek nevezi, a múltban sziksót sepertek rajta. Báró Wodiáner tulajdona volt a gerennáriumhoz (megj.: granárium=magtár) tartozott. A jobbágy



korban itt nyomatták a dézsma gabonát. (megj.: a mai is látható magtár 1830-ban épült, Hartstein gabonakereskedő emeletet húzatott rá, később a gyomai gazdaság szövetkezete, a HOMBÁR tulajdona volt, majd legutóbb a Gabonaforgalmi Vállalaté). Apám 1900-ban vett még hozzá 25 kh legelőt ugyanott, ide nem messze volt hizlaldánk. Szép tanya épült rá. Eleinte nem nagyon rajongtam érte. Nem sejtettem még akkor, hogy milyen jelentős szerepet fog betölteni életemben. 1911-ben még vettünk hozzá 31 kh területet. Ez utóbbi évben meghalt Apám. Már Apám életében megkezdődött a szikes terület javítását sárgaföld terítéssel, mely eljárást a szomszédos Szarvason kezdett el Tessedik Sámuel.

Fiatal éveimeit, míg katona nem lettem, a hentes üzletnél töltöttem, ott volt egy külön szobám, s ott is laktam. Ez volt a boszorkánykonyha. Mivel tovább nem tanulhattam, annál többet olvastam, mindenről s mindenféléről, de leginkább tudományos és művészeti szakkönyveket olvastam. Folyt itt minden munka, fúrás-faragás, festés, lombfűrészszel alkotás, madártömés, puskaporgyártás stb. Többek között hozzám került egy régi gyutacsrendszerű kétszövű pisztoly, s ezzel jártam a hizlaldához verebet lövöldözni. Gyutacs nem volt tehát veresfejű, gyufamérget tettem rá s azzal sütöttem el. Egy alkalommal nem volt mire kilőni. Mikor hazafele mentem, a nagykabátom külső zsebébe tettem. Mikor a Rákóczi út elején az ártezi kúthoz értem, egyik barátom megállt velem beszélgetni. Beszélgetés közben egyszer csak zsebemben

elsült a pisztoly mindkét csőve. A pisztoly csőve lefele volt fordítva a zsebemben, az ólomdarabokból álló töltés közvetlen a lábom előtt vágott a földbe, magasra felvágva a havat. A teljesen új téli kabátom jobb eleje teljesen leszakadt, s a bolyha meggyulladt. Rögtön levettem, s a barátom még jobban. Mivelhogy nem tudta mi volt ez, úgy megijedt, hogy még szólni sem tudott. Szerencse volt, hogy egyikőnk sem sérült meg. Csupán a nadrág pörkölődött meg kissé a jobb combom felett. Otthon már tudták mi történt, mutatom apámnak a kabátot nagy komolyan rám nézett, s azt mondta; hogy töltsen meg a pisztolyt ismét, s tegyem a másik zsebembe, hátha ez jobban sikerül s a golyó a lábomba megyen. A pisztolyt továbbítottam (a háztól), melyet - jut eszembe - nagyapám pallásán tanáltam. Utólag tudtam meg, hogy valamikor egy Petrás nevű betyáré volt. Akinek a szép kápás rézcsattos magyar nyerge is ott volt sokáig a padlásán. Ez eltűnt az orosz bevonuláskor (megj.: 1944. okt. eleje). Az említett legénylakásban tanultam meg a festészetet is. Minden segítség nélkül. A legelemibb oktatásban sem részesültem. A festékek kezelését is a festékküzlben egy segéd mutatta meg. Legelső munkám egy cégtábla volt (megj.: ti. a saját hentesüzlet cégtáblája). Aránylag rövid idő múlva a református templom belsejét festettem le, amely jelenleg az egyház tulajdonában van (megj.: ez még az 1938. évi felújítás előtti állapotot mutatja, többek között a boltozaton 1200 aranycsillaggal, kék égbolt alapon. Ezt az öregjeink váitig emiegeiték, hogy azt csak meg kellett von hagyni). Ez a bolt Gyoma főhelyén volt (megj.: úgy emlékszem a „szürke házzal” szemben) s erre való tekintettel alkalomszerűen közelebbi barátságba kerültem három öreg urral. Akik 50-60 évvel idősebbek voltak nálam. Velük sokat sétálgattam, de egyszerre mindhármójukkal sohasem, csak külön-külön. Egyikőjük uradalmi igazgató volt Wodiáner bárónál a, másik kettő szintén uradalmi tiszt volt. Kherndl igazgató (gyomaiasán Kendli), Szalánczki intéző, Salacz kasznár volt. Megmosolyogtak a helybeliek, mint mezitlábás gyerek nagy komolyan tárgyalgatók az öreg urakkal. Mind nagyon szeretett, de én is őket. Pedig ezek emberek még a régi úrbériség maradványai voltak.”

közreadja:
Cs. Szabó István

SPORT



Újra pattog a labda a sportpályán

A rövid, de igen meleg nyári pihenőt követően augusztus 19-én megkezdődött a 2011-2012. évi Megyei I. osztályú labdarúgó bajnokság. A Gyomaendrődi FC labdarúgói 2011. július 11-én kezdték meg a felkészülésüket az idei bajnokság küzdelmeire. A felkészülési idő alatt heti három-négy edzést tartottak, valamint a hét közben és a hét végén edzőmérkőzéssel zárult a program. Ezen idő alatt kemény munkát végeztek a játékosok, amelynek reméljük a bajnokság folyamán meg is lesz az eredménye.

A felkészülés alatt, július 22-24. között az egyesület a romániai Nagyenyeden töltött három napot – testvérvárosunk meghívásának eleget téve. Itt egy edzőmérkőzést is játszottunk, amelynek végeredménye igazságos 2:2 lett.

A csapat játékos állománya jelentősen nem változott, igen nagy eredménynek könyvelhető el, hogy az elmúlt évi keretet sikerült egyben tartani, így az igazolt játékosok, valamint a felkészülésbe bekapcsolódó utánpótlás korú játékosaink reméljük, rövid időn belül beilleszkednek, és velük erősödik majd a csapat. A bajnokság végére szeretnénk az első nyolc hely valamelyikét megszerezni, amellyel elérjük alapvető célunkat, az első osztályú tagságunk magabiztos meghosszabbítását. Bízunk a sikeres éves szereplésben, ami meghozhatja a csapat számára a kitűzött eredményt.

Az egyesület erre a szezonra igazolt, ill. távozott játékosai:

| Érkezett | Honnan | Posztja | Korosztály |
|--------------|-------------------|-------------|------------|
| Dani Péter | Szabadkígyós | Támadó | Felnőtt |
| Bokor Zsolt | Mezőberény | Védő | Felnőtt |
| Tímár Attila | újrakezdte | Középpályás | Felnőtt |
| Nagy Bence | Békéscsabai Előre | Kapus | U-16 |
| Távozott | Hova | Posztja | Korosztály |
| Smíri Zoltán | Csárdaszállás | Kapus | Felnőtt |

Az eddig lejátszott mérkőzések eredményei:

2011. 08. 19. Gyomaendrődi FC – Tótkomlói TC 1 : 2
G.: Tanács Z.
Ifi.: 7 : 0 G.: Szabó M.(4), Csapó Zs.(3)

Vendégtámadásokkal indult a mérkőzés, kapusunknak több ízben is nagyokat kellett védenie. A mérkőzés ezen időszakában lassabbak voltunk, sokszor rossz megoldást választottak labdarúgóink. Az első félidő végén aztán a sokadik próbálkozásra megszerezték a vezetést a vendégek. A második félidőben már több lehetőségünk is volt, de mégis a vendégek szereztek újabb gólt. Az utolsó percekben már csak a szépítésre volt erők: Toldi indítását Tanács vette át, majd a kimozduló hálóról felett szépen emelt a kapuba. A mérkőzés egészében a Tótkomlós több ízben is vezethette kapusunkra a labdát, de pontatlanok voltak a befejezésnél, összességében a vendégek frissebben mozogtak, de talán nem érdemeltünk vereséget.

2011. 08. 27. Szabadkígyósi SZSC – Gyomaendrődi FC 3 : 3
G.: Molnár T., Toldi B., Kéri R.
Ifi.: 3 : 1 G.: Csapó Zs.

Csapatunk az első félidő közepére már kétféle hátrányba került a megfiatalított hazai csapattal szemben, és a mérkőzés ezen időszakában csak a szerencse és az ellenfél hibái mentették meg a hazaiak többgólos vezetésétől. Az első félidő végére kissé összeszedte magát a csapat, egy kapu előtti kavargásból szépíteni tudtunk. A második félidőben a cserék felrázták a gyomaendrődi csapatot, látványos gólokat szerezve a mérkőzés végére sikerült a vezetést is átvenni, Kéri ritkán látható nagy gólt lőtt szabadrúgásból. A hazai csapat azonban nem adta fel és az 5(!) perces hosszabbítás legvégén kiegyenlített. Az első félidőben még a nagyarányú vereség is benne volt a mérkőzésben, a végén pedig egy megnyert mérkőzést sikerült döntetlenre hozni.

Fülöp Zoltán

20 éve történt

A Barátság SE története VI.

A Barátság SE megalakulását és az első két év eseményeiből jelenítettük meg részleteket. Összegezve, az egyesület életét igen gazdag, a szurkolóknak pedig örömteli események voltak a 16 év alatt. De ugyanakkor elmondható az is, hogy az utolsó öt esztendő nem a dicsőségről és az örömteli sporteletről szól.

A Megyei I. osztály 1993-1994 első évében új edzővel kezdte a csapat a felkészülést. A jó kezdést tavasszal már a sikertelenség és edzői váltás követte. Az utolsó fordulóban szerzett győzelemmel a Békésszentandrás elleni mérkőzésen menekült meg a csapat a kieséstől. A záró forduló befejezésével elkezdődött az egyesület életében az úgynevezett „kovács korszak”. Kovács Lajos személyében új egyesületi elnök, egyben fő szponzor vezetésével hat sikeres esztendőt tudhat magáénak az egyesület. Ami az igazsághoz hozzá tartozik, ezek a sikerek több tízmillió forint támogatásával valósult meg.

1994-2001-ig a Barátság SE sikert sikerre halmozott, közben felnőtt egy nagyon tehetséges generáció, akik tősgyökeres gyomaendrődi fiatalok voltak. Tízéves koruktól húsz éves korukig egy edző keze alatt sikerült egy jó csapatot kovácsolódniuk. Utánpótlás nevelés, új serdülő, mint ifjúsági szinten az egyesület fő célját a megalakulástól (mivel több egészségesebb gyereket felnevelni, s megszerettetni a futballt velük) teljesült. A „kovács korszak” két arcát mutatta. Az egyesület megyei I-es osztályú bajnokság megnyerésével NB III-as tagságot kivívta magának, majd a jó szereplés az NB II-ig vezetett. Futballáz volt Gyomaendrődön ezekben az években. A sikerek csodálatosak voltak mind a felnőtt, mind az ifjúsági csapatnál. Azonban aki egy kicsit is jártas volt a labdarúgásban, az sejtette ami a Barátság SE életében zajlott az egy gyönyörű zines lufi, ami bármikor kidurranhat, és semmivé válhat. Az eredmények jöttével az átlag nézőszámunk négyszáz főt is meghaladta, és ezekben az időkben készült az új öltöző is. Azonban az új öltöző felépítésével azt is jelentette, hogy anyagiakban az egyesület a jövőjét élte fel. A sikereknek megvoltak a hátrányai is. A hazai játékosok háttérbe szorultak (Karácsony József és Dinya Zoltán maradtak csak a felnőtt csapat keretében). A vezetőség is kicserélődött. A Barátság SE egy idegenlégiós játékosok és edzői temetővé nőtte ki magát.

Az egyesület életében 1994-től 2007-ig közel negyven olyan vidékről igazolt játékos szerepelt, akik soha nem az egyesület szeretetért, a közönség tiszteletéért, tiszteletben tartásáért, hanem a pénzért jártak Endrődre futballozni. Aki bele tudott rúgni a labdába valamelyik itt szereplő játékos haverja volt, az előbb vagy utóbb nagy BSE játékos lett. Közben a sikeres hazai fiatalok sorra befejezték a labdarúgást, kiöregedve az ifiből lehetőséget nem kaptak a felnőtt csapat keretében, de az igazsághoz hozzá tartozik, hogy iskolai tanulmányaik miatt el is hagyták Gyomaendrődöt.

Nagy ára volt a sikereknek. Mert nem csak a játékosok jöttek mentek, az edzők is sűrűn adták egymásnak át az ajtókilincset. 16 év leforgása alatt 22 esetben történt edzőváltás. Ha ebből három évet kivesszünk, mivel jómagam három évet voltam a felnőtt csapatnál, akkor elég érdekes eredmény jön ki az edzői szereplőinek időtartamát nézve.

Az edzők közül Szendrei Béla, Kéki Elek, Halász Ferenc, Paulik János két esetben is volt a csapat edzője. A legsikeresebb edző Zsíros György, aki emberileg és szakmailag is kitünő munkát végzett, hisz az NB III-ban 15 bajnoki mérkőzésen egyszer sem szenvedett vereséget a csapat. Bajnok esélyes volt az NB II-re, és mégis távoznia kellett az őszi záró forduló után. Csak sejtéseim vannak, miért. Ő ahhoz jó rálátással bírt, hogy hogyan kell működtetni egy egyesületet, és hogyan kell az ifjúsági korú játékosokkal beszélni és tanácsot adni.

Zárásként elmondható, a BSE Labdarúgó szakosztálya a semmiből nőtte ki magát a megye III-ból az NB II-ig jutott, ami viszont szomorú, 2002-től 2007-ig az NB III-ba való szereplés, valamint az egyesület működése maga a tükörképe is volt a magyar labdarúgás helyzetének.

Pelyva Miklós

POSTÁNKBÓL



Olvasóink írják...

Visszaemlékezés a „Papp Zsigmond hagyatéka” című írásában szereplő Dr. Futó Zoltánra.

Mint Endrődről elszármazott, már csak a VÁROSUNK című újságból értesülök az otthoni eseményekről. A legutóbbi két számban olvastam a „Papp Zsigmond hagyatéka” sorsáról szóló írást, ebben szerepel egy név: Dr. Futó Zoltán, akit volt alkalmam személyesen is megismerni. Az 1947-48-as Kisgazda többségű parlamentnek volt a tagja. Ő is Vaszkó Mihállyal együtt. Amikor a Párt szétverése megindult, Kovács Béla minisztert elfogták az oroszok, 12 kisgazda képviselő tiltakozásul kilépett a pártból. Az 1949-es választás már kommunista győzelmet hozott, megindult a paraszt birtokok elvétele, osztályellenségnek kikiáltott „kulák-ság” elűldözése a mezőgazdaságból, és bebörtönzése.

Dr. Futó Zoltán 1936-ban végzett az akkori Tudományegyetem Mezőgazdasági szakán és doktorált juhászat témakörben. Dévaványai lakos volt, a „Sártói” határrészen volt 160 katesztrális hold szikes földje, azon gazdálkodott mintaszerűen. Közvetlen szomszédja – Tímár János – az egyik nagybátyám volt. Közben megnősült és Papp Zsigmond veje lett.

A megindult szövetkezetesítési mozgalom ezekre a „kulák” birtokokra alapozódott. A tulajdonosokat – mondja csinált indokokkal – bezárták, és vagyonelkobzásra ítélték. Így került börtönbe Nagybátyám, édesapám és Dr. Futó Zoltán is. Őt a rendőrség hozta be, azzal az indoklással, hogy fegyvert rejteget. Nem is vallatták, mert megmondták neki, hogy „tudják is, hogy hol rejtegeti a fegyvert”. Azt felelte, ha tudják, akkor hozzák elő, mert Ő nem tudja. Erre kivezeték a törekztlakhoz és az oldalába volt bedugva egy rossz fegyver. Megbilincseltek és behozták Gyomára, és felvették a jegyzőkönyvet, majd Gyulára szállították, az ítélet: 14 év börtön fegyverrejtegetésért és teljes vagyonelkobzás. Családját kizavarták a tanyából, mindenüket ott kellett hagyni, Gyomára költöztek. Nyilván a rendőrségi nyomozatok ezt a történetet is dokumentálták. Ha a család eddig nem kérte, kérheti az ítélet eltörlését.

A korszellemnek megfelelően abban az időben mindenkinek katonának kellett lenni. Én már nem a munkaszolgálatosokhoz kerültem. Oda már akkor a családostok vagy a családfenntartókat vitték, mivel már fizettek, de fizikai munkát kellett végezni, ebből tudták segíteni az otthon maradtakat.

Én 1954-ben Mezőtúrra kerültem az ottani lövészezredhez. A korszellemnek megfelelően a jelszó az volt, hogy „inkább egy vödör veríték a kiképzésben, mint egy csepp vér a háborúban”. Ebbe aztán minden belefért. Legrosszabb a nyári melegben harcász, teljes menetfelszerelésben és a sisak alá még gázálcot is fel kellett tenni, így hamar összefött a „vödör veríték a gázálc alján”.

A nyári időben a honvédségnek is ki kellett vennie a részét a mezőgazdaság megsegítéséből. Részt kellett venni az aratásban. 1955-ben egy hónapig Ebes-pusztai Állami Gazdaságban végeztünk kézi aratást. 1956-ban a Kótpusztai Állami Tangazdaságba kellett menni aratni. A gazdaság a „Sárrét” területén volt. Ez a terület valamikor mocsaras volt, a Sebes-Körös szabályozása után – a századforduló táján – végezték el a lecsapolást, és a többi belvízrendezési munkát. Nagyon jó termőképességű talajok voltak, és mintaszerűen gazdálkodtak rajta.

A mi feladatunk az első napokban a borsó aratása volt. Ez azt jelentette, hogy hajnali 2 órakor kelni kellett, és hozzáfogni a borsót vágni, mert így nem hullott ki. Hét órakor jött a reggeli, de vele egy féldeci pálinka, mert ez velejárója volt az éjjeli műszaknak. A gazdaság főagronómusa is odaért, és ő igazított el bennünket a további munkákat illetően.

Meghallotta, hogy a nevemen szólítottak és megkérdezte, hogy rokon-e Tímár János, mondtam, hogy a nagybátyám. Szomszédok voltak Sártóban, és együtt ültek a gyulai börtönben, de ő már kiszabadult. A munkák során úgy alakult, hogy kézi kaszálást kellett végezni valahol, és engem választott ki, akkor egy félnapot beszélgettünk, és mondta el az addig börtönbeli élete sorát.

Amikor elítélték, a börtönből fizikai munkára vitték ki a rabokat. Egy idő után a börtönparancsnok jelentkezett, hogy kimegy a mezőgazdaságot „megsegíteni” – dupla fizetésért –, mert nem akart a szocialista nagyüzem működni. Kikötése volt, hogy igazgató legyen, és egy szakembert visz magával. A vésztői Tangazdaság – Kótpusztán – akkor alakult az oda pályázott igazgatónak. Felhozta a zárkából a Dr. Futó Zoltán nagyidős rabot, és megparancsolta neki – két börtönör között állva –, hogy most a szocialista mezőgazdaságnak segítségre van szüksége, ezért ő – mármint a börtönigazgató – ki fog menni a segítségét megadni. Úgy gondolta, hogy kiviszi magával Futó Zoltánt, a börtönbüntetése nem szűnik meg, csak a gazdaság határa lesz a börtön. Azt átlépné nem szabad. A börtönőre ő lesz. Megkérdezte, hogy megértette-e. Zoli bácsi rávágta, hogy NEM. Az igazgató tombolt, hogy mert ellentmondani, Zoli bácsi azt felelte, hogy a „nép ellenségeként lett börtönbe zárva, és itt akarja letölteni a vissza lévő büntetését”. Az igazgató akkor már leültette és kérte. Hivatkozott arra, hogy kiváló mezőgazdánaként van a megyében nyilvánítva. Akkor már kérte, hogy miként lenne hajlandó elvállalni a gazdaság vezetését. Két kikötése volt Zoli bácsinak: oda tudja hozni a családját, kapjon egy tanyát – akkor még megvolt a tanya-világ. A másik kérése, olyan jövedelem, hogy a családját el tudja tartani. Mindkét kérését teljesítették. Ott láttam a feleségével és kislányával, amikor jöttek Ujirázra (ez is endrődi és tótkomlósi település volt). bevásárolni. Mintaszerűen gazdálkodott. Akkor jöttek be a szovjet kombájnokok. A rohammunka akkor is divat volt. Kiadták, éjjeli műszakban is kell aratni. Reggel, amikor a Zoli bácsi kiment, látta, hogy a kombájn, csak nagyjából szedte le a búzát. Nekiallt, hogy amit éjjel aratott, azt nappal vágja le újra. Kitűnt, hogy fele termény ott maradt volna. Így aztán az igazgató hozzájárult, hogy megszüntessék az éjjeli műszakot.

Az ötvenhatos esemény Zoli bácsinak is megszüntette a lakhely elhagyási tilalmat. Valahol állami gazdaságban helyezkedett el, amíg a tanyájában alakult szövetkezetek tagjai fel nem lázadtak. Szemére hányták az ottani vezetőknek, hogy nem tudnak gazdálkodni, mert mindig vesztésgesen termelnek. Hivatkoztak Zoli bácsira, hogy ő mintaszerűen tudott ott is termelni. Felvetették, hogy miért kell neki valahol vidéken gazdálkodni, miért nem hozza haza, és vezesse ő a szövetkezetet. Úgy tudom, hogy elfogadta a kérést, hazajött és nyugdíjazásáig saját tanyájában gazdálkodott. Sajnos én elkerültem Endrődről – a politika vihara – Kaposvárra vetett 50 évvel ezelőtt. Ma már csak a temetőbe járok haza, vagy egy-egy távolabbi rokon temetésére. Megszűnt a Csejti találkozó is, így teljesen megszűnik a kötődésem a szülőföldhöz.

Endrőd kötődése a Sárréthez különösen jelentős volt az 1900-as években végzett vízrendezési munkáik. Abban az időben az épületek fedése nagyrészt náddal történt. Endrőd környékén nem termett annyi nád, ami az összes ház és melléképület fedésére elég lett volna. Ezért elmentek a Sárrétre és onnan hozták. Az ottani népek nádaratással foglalkoztak téli időben.

Nagyapám mesélte, aki 1876-ban született, hogy téli időben több szánkóval lementek nádért. Egy embernek nem lehetett. Mert sok volt a nádi farkas.

Arany János Toldi verse nagyon szépen leírja ezt.

Ezen kívül téli időben a Bihari-havasokból a farkasok is lejöttek élelmet keresni. Ezért 5-6 szánkóval indultak utánuk. Mire megrakodták rendszerint már este lett, és akkor kezdtek támadni a farkasok. Rendszerint vittek magukkal selejt csikót, amit indulás előtt elengedtek. Ha jöttek a farkasok ezt támadták, és ha sok volt a farkas leterítették és széttrancsították. Volt amikor a csikó az első lábával leütötte a farkast, és ha az vérzett a többi szétépte. Volt olyan csikó, akit három évben is elvittek és mindig visszajött.

Háború utáni időben nemigen lehetett petróleumot kapni, így esztéként – téli időben – a kemencepadkán ülve kértük szüeinkeket, hogy meséljenek a régmúlt időről. Nagyszüleink emlékei visszanyúlhatnak 1800-as évek utolsó évtizedeibe, az akkori események már történelmi-nek számítanak számunkra. Az akkori hallottakat elmesélem unokáimnak, így legalább lesz fogalmuk az akkori történelekről.

Most, hogy írásban is megjelent Dr. Futó Zoltán neve úgy érzem – mint szakmáját művelő – későbbi utód, kötelességem közreadni az akkor történeteket. Így legalább a jelen kor embere is fogalmat tud alkotni az akkori gazdasági viszonyokról. Köszönöm, hogy meghallgattak.

Tisztelettel:

Tímár Mihály
Balatonlelle, Hunyadi J. u. 44.

Kedves Olvasónk! Köszönjük értékes írását!

50 ÉVES A LIGETI ISKOLA

folytatás az 1. oldalról kult meg a legényegylet, Csernus Mihály védnöksége alatt, Fölföldi Béla segédlelkész vezetésével. Az egyesületnek 42 tagja volt a községben és 21 a varjasi tagozaton. Az alakuló ülésen 12 vezető-ségi tagot választottak. (A jegyzőkönyv másolata az iskolai kiállításon látható.)

KALOT népfőiskola

- **1940-1946:** a KALOT bentlakásos tanfolyamai az egyház-községek által javasolt, önkéntes jelentkezők számára.
- **Célja:** a felnőttkor határán lévő ifjúságot 5 hónapon, de legalább két és fél hónapon át vallási és nemzeti hivatásbeli szolgálatra nevelni.
- **Pedagógiája:** az ifjúságot közösségbe gyűjtve, az élő szóból és nevelő személyiségből kiáradó erőkkel a legnagyobb gyakorlatiasságra nevelni.
- 1940 őszén **Érden** a Szapáry-kastélyban nyitották meg a központi, első és állandó népfőiskolát, mely a továbbiaknak mintaként szolgált. Alapító igazgatója 1940-41: **Ugrin József** volt.
- Összesen 20 népfőiskola alakult, közöttük **1942-ben Endrődön, Deák Sándor** vezetésével.
- Az ország első **telepesszervező** népfőiskoláját **Jánosiban** szervezték, 250 kh földön. Egy esztendőn át tanulták a fiatalok az egységes és korszerű gazdálkodás tudnivalóit.
- A KALOT első, 418 kh-nyi földbérli szövetkezeti telepén a tagok 20-20 kh földön a szövetkezeti gazdálkodást gyakorolhatták.

Ugrin József

- Endrőd, 1910. február 18 – Budapest, 1993. március 14.
- Középparaszt család 10 gyermekének egyike. (7 testvére diplomás)
- Jogot tanult, de színész lett (Pécsi Nemzeti, Budapest Belvárosi Színház). Párizsban ismét jogot tanult, majd 1935-ig bejárta a világot.
- P. Kerkai hívására hazatért, s a KALOT főtítkára lett.
- 1940-ben az első KALOT népfőiskola igazgatója lett Érden.
- 1946-ban a mozgalmat feloszlatták.
- 1947-ben a Demokrata Néppárt színeiben egy képviselő, de összeférhetetlenségi bejelentés miatt megfosztották mandátumától.
- Családjával Hunyán az öröklött 9 kh földjén kertgazdaság kialakításába kezdett.
- Az 50-es évek elején kuláknak nyilvánították s Endrődre költözött. Az 56-os forradalomban nem vállalt szerepet.
- Az évtized végén visszatért Pestre, ahol a répcelaki Szénsavtermelő vállalatnál piackutató, majd kiállításrendező lett. Innen vonult nyugdíjba.

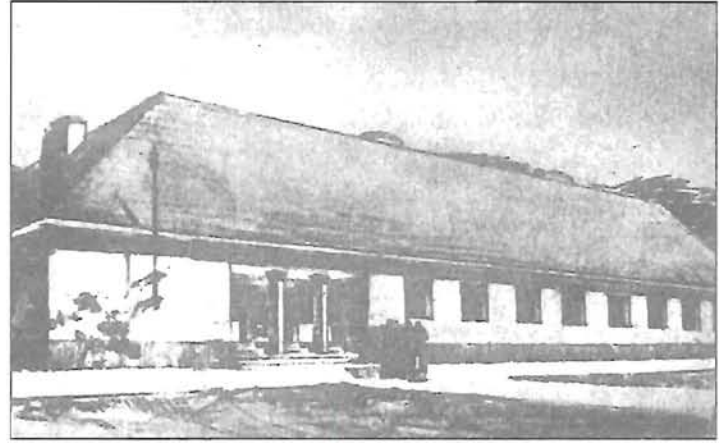
Ugrin József visszaemlékezése az endrődi népfőiskolára:

„Endrődön 20 kh. földön, a község legszebb helyén, a Körös holtágával körülvevett félszigeten működött az iskola. A 20 hold földnek fele gyümölcsös volt. Volt még egy sportpálya is a ligetben, amit a fiúk, mint sajátjukat használhattak. Kezdetben 30 fővel, a faluban, bérelt házban kezdődött a kertészképzés (egy éves bentlakásos kurzus). Az új népfőiskola az említett félszigeten, a községi liget mellett épült dr. Vargha László építész, néprajzos tervei szerint. Kivitelezője Hanyecz Mihály kőműves mester. A munka sajnos nem készült el teljesen, bár minden anyag megvolt – amit a front alatt el is hurcoltak. A falak azonban a betonkoszorú alatt jól vészelték át a viharos időt. Ma általános iskola van benne.”

(Ugrin József: Emlékezéseim Magyar Népfőiskolai Társaság PÜSKI Bp. 1955.)

Az épület hasznosítása

- **Borbély Sándor**, az iskola igazgatója (1950-1975) éves beszámolóiban tanteremhiányról panaszodik: 19 tanuló-csoportra 17 tanterem van; délután is tanítanak, magánházakban is vannak osztályok elhelyezve
- Hivatalosan felmerült és elhangzott javaslatok:
 - 1953: Járási szociális otthonná alakítsák át,
 - 1954: Általános iskola céljára építsék fel! (kérvény az Oktatási Minisztériumhoz)

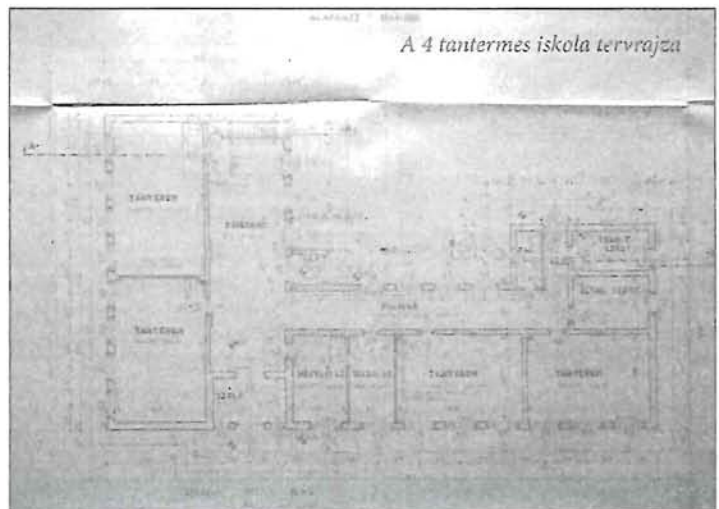


Az endrődi népfőiskola tervrajz szerinti külső képe. Az épületbe két hálót és két tantermet terveztek. (Tóth Imre: KALOT képekönyv 1989.)

- 1955: megyei elképzelés mezőgazdasági iskola létesítéséről.
- 1956: a járási tanács az épület lebontását és az Erzsébet térre való áthelyezését javasolja.
- 1958: A Szabó KTSZ tart igényt az épületre.
- 1959: Megyei határozat születik egy 4 tantermes általános iskola felépítéséről, a KALOT épület befejezésével.
- 1959: A község lemond a KALOT épület és a körülötte lévő telek kezeléséről, s az éves költségvetésből 200000 Ft -ot az iskolaépítésre, 100000 Ft-ot a ligeti átjáró kiszélesítésére biztosít.
- 1960. Július 27: a 4 tantermes általános iskola és nevelői lakás műszaki átadása



Gábel Irma tanítónő elsős osztályával Papp Sándor házában (1953)



A 4 tantermes iskola tervrajza



Elhagyott ház...

/írta: Benke Mária/

Falu szélén kihalt házban,
sétálgatok nagy magányban.
Ablak betört, zsalu szakadt,
lábamnál egy egér elszaladt...

Nézelődöm, szemlélődöm,
por mindenütt – tépelődöm.
A szél furcsa dallamot fűtül,
az emberben a vér meghűl.

A szobában kopott asztal, székek,
rajta pohár, poros képek.
Elképelem fénykorában,
Emberlakta pompájában....

Mikor megtelt étellel,
szeretettel, nevetéssel,
gyerek zsvaj, láрма jelezte,
haza érkezett a ház szerettel!

A szél süvít keresztül a házon,
megborzongok, kicsit fázom
sétálgatok, elmerengek
a házba teljesen „elveszek”

Mennem kéne’ de nem tudok,
ereimben a vér buzog,
képzeletem szárnyal, vetít,
egy történetet kerekít...

Mik lakhattak e helyt régen?
Ki ült itt e kopott széken?
Ki ihatott e pohárból?
Mit gondolt Ő a világról?

Csupa kérdés, felelet nincs.
Van a házban eldugott kincs?
A szél becsap egy ablakot,
gondolataimból felriadok...

Kopik, enyészik minden
kivétel ez alól nincsen.
Mi Emberek is megöregszünk,
kopott lim – lomok leszünk???

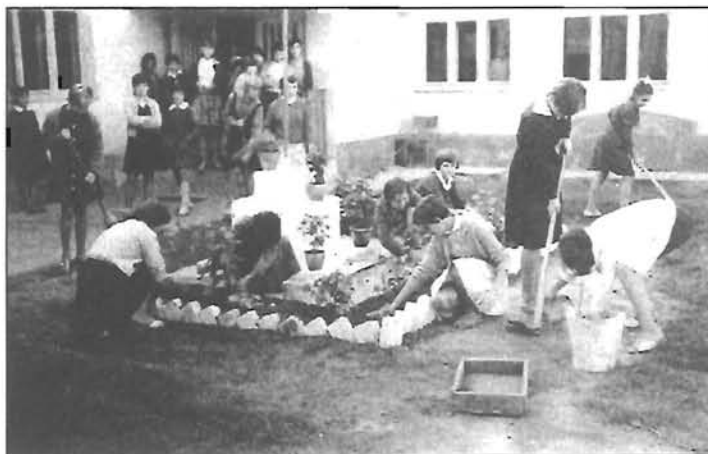
Vecsés, 2010. május 20.



Az első ballagó osztály (jobbra)

A 7-8. osztályok birtokba veszik az épületet (bal alsó kép)

Készül az átjáró (jobb alsó)



Ragyogj, ragyogj, csillagom! - V.

Mint előző cikkünkben írtuk, mostani alkalommal közvetlen emberi sorsokat mutatunk be, megpróbálva az osztályharcos kulákdözés hétköznapi valóságát érzékelteni. Természetesen sem helyünk nincs annyi és irodalmi művészetünk sincs a helyzetnek azon a magaslatán, mely a tényleges emberi szenvedést és kínt - ami ezek mögött a történetek mögött valójában lejátszódtak - át tudnánk plántálni.

Korábban egy-két személyes történetet már bemutattunk, de azokat inkább célirányosan, a nagy rendszer működésének ismertetése szempontjából adtuk elő.

Először néhány példa, akik a szegénységből szorgalmuk segítségével kikapaszkodtak, majd „jutalmul” nyomorba lettek döntve:

I.

Uhrin István feljegyzése alapján: Bálint Lászlóról. (Sz:1884? Endrőd)

18 éves volt, amikor felment Pestre dolgozni mint kerékgyártó. Hatalmas munkabírású, szorgalmas ember volt, kocsikat is készített. Felesége Lázár Mária. Két fiuk volt. B. László: a ruszinszkói megszálláskor meghalt, János (1917-2003) Budapesten élt.

Bálint László 1941-ben visszatért Endrődre. Pesten megszerzett vagyonából házat (Petőfi u.7.) és 40 hold földet vett, hogy biztosítsa magát öregkorára.

De jött a Rákosi-uralom, kuláknak minősítették. 30 holdat elvettek, s a megmaradt 10 holdon kötelezték 40 holdnyi beszolgáltatásra. Vásárolnia kellett, hogy eleget tudjon tenni kötelezettségnek. Fia, János Budapestről segített neki ebben. Egészségileg is teljesen tönkrement. (65 éves volt)

Odaadta az utolsó 10 holdat is az államnak, eladta Endrődön a házat, Gyömrőn vásárolt egy szoba-konyhás kis lakást, elhelyezkedett a mátyásföldi Ikarus-gyárba mint portás. 1956.november 3-án halt meg, így megélt az 1956. október 23-i forradalmat, s akkor mondta: az Isten mégis csak meghallgatta, elűzték a kommunistákat. Az Isten csak annyi elégtételt tudott adni, hogy nem élte meg november negyedikét, így azzal a tudattal hagyta el a földi létet, hogy a kommunizmus megbukott.

II.

Gyuricza Zoltánné Bartos Margit feljegyzése alapján: Bartos Mátéről (Sz: 1886. Endrőd)

Bartos Máté mint szegény szabósegéd a XX. sz. elején „kitántorgott” Amerikába. Nagy szorgalommal s rengeteg munkával sikerült annyit összeszednie, hogy a 20-as évek végén visszajött Endrődre, vett 38 hold földet és házat. (Lábas u. 3.) Megnősült, két lányuk született, Mária és Margit.

1948-ban, amikor kihirdették több száz ember előtt a beszolgáltatási és mezőgazdasági fejlesztési adó kötelezettségeket, az előadó felszólította a népet, hogy szóljanak hozzá. Az emberek nem tudták, hogy ez provokáció volt. Többek között Bartos Máté kijelentette, hogy ez a rendelet két év alatt tönkre teszi a gazdákat. Két nap múlva már három ÁVÓ-s vitte el „lázítás” címen. Másfél év börtön és fele vagyon lett az ára a felszólalásnak.

1949-ben a fölfokozott beszolgáltatás, mellé még a kulákokat óriási Békekölcsön jegyzésre kötelezték (3 napra pincébe zárták, verték) őket. A békekölcsön fizetést adótarozásként kezelték, tehát mivel nem tudták fizetni, még az ágyukat is elárverezték. Mária éppen leérettségizett, de egyetemre persze nem vették fel, Margitnak a 7. gimnáziumot abba kellett hagyni. Rizsföldön kellett dolgozniuk, fizetésük ment a szüleik adójába. A tortúrák fokozódtak, még vetőmagot, fejadagot sem hagytak.

Bartos Máté 1950 januárjában szabadult. A lányok más vidékre mentek dolgozni, apjuk is végül Sztalinvárosban kötött ki. Onnan fizették az adókat és segítették anyjukat.

1953-ban még a házukat is elvették egy rendőr számára, de úgy, hogy bérletnek nyilvánították. A rendőr persze nem fizetett, de a házadót bérleti módon számolták, így további adó halmozódott. Bartosné anyjához költözött.

A lányok, akárhová mentek, a „kulákcsemete” bélyeget és hátrányokat meg adófizetést továbbra is viselniük kellett.

1958-ban kapták vissza a házukat, óriási adó teherrel és rögtöni végrehajtással!

(1953-ra tényleg tönkrement az ország mezőgazdasága, de az endrői kommunisták mindmáig nem kértek bocsánatot Bartos Máté családjától.)

A fenti két személyt azért vettük előre, mert akár szegény nincstelnek is lehetek volna, de szorgalmuk és tehetségük révén paraszt-polgárrá váltak, mely a kommunista rezsim szemében óriási bűn volt.

III.

Dr. Papp Lajosné Kovács Klárka visszaemlékezése alapján. Apja: Kovács Illés (Sz: Endrőd)

Kovács Illés Kondoroson és Decsi-Páskom tájékán lévő földjein gazdálkodott. Falubeli háza a Temető utcában volt. Tanyáját, gépeit 1949-50-ben mind elvették. Majd következett a falubeli ház. Először csak az udvarban lévő „kis épületbe” tettek lakót, egy cseléd családot. K. Illés igen jó viszonyt tartott lakójával, sokszor ajándékot is adott nekik. Így aztán előfordultak olyan esetek is, hogy a betelepített lakó hajtotta el a zaklató elvtársakat. Persze végül is mindenét elvettek, elárverezték, teljes létbizonytalanságba került a család.

Klárka emlékezete szerint sok üldözöttet bántalmaztak. Keresztanyját - Hanyeczsnét - bezárták a pincébe. Tóth Libort megverték. Kovács ...-t aki községi alkalmazott volt, azt is megverték.

Klárka szerencsésen Budapestre került, ahol sikerült a nagy forgatagban eltűnni az endrői káderes elvtársak szeme elől. Köszönhető volt ez egy, a háború előtt Pestre került falunk-fiának, aki a Szerelvény Értékesítőnél dolgozott. Sok endrői üldözöttet odavetett, és nem kért káderlapokat Endrődről. Pelyva Máténak neveztek.

Az ő biztatására kezdte Klárka szervezni az endrődiek alkalmi összejövetelét az 50'-es években. Később terebélyesedett a találkozó rész vevők száma, és megjelentek olyanok is, akik korábban inkább az üldözőkhöz tartoztak, de eszméikben csatlakozva inkább a vándorbotot választották. Ezek az összejöveteleken nem politizáltak, nem ellenségeskedtek, csak a szép endrői emlékeiket hozták fel, tanújelét adva a szülőföld töretlen szeretetének, mindeken előtt. Már 1960-tól rendszeresen összejártak

A népes összejöveteleket a hatóságok engedélye nélkül nem lehetett sokáig csinálni, ezért Hunyad Simon Péter vezetésével a Népfront keretében megalakították hivatalosan az

Endrődiek Baráti Körét.

Októberben folytatjuk: üdvözléssel: Szabó Béla

A nyelvvizsga PLUSZ PONT!

> **Felvételizel, diplomázol, állást keresel?** Tel: 21381-2007

Tedd meg az első lépést, jelentkezz ma!
Tanulj nálunk angolul, németül, olaszul, franciául

Eszperantó - még gyorsabban, még könnyebben!
6 hónap alatt nulláról a középfokig!

Tel: 06-20/947-1603; info@internyelvstudio.hu

INTER Nyelvtúdió, Gyomaendrőd

Ősztől újra KIDS Club
angol és német klubok gyerekeknek

Hívhatók: Hajdu Andrea angol klubvezető, Farkas Margit német klubvezető
20/947-1603 20/22 970 22

Tródmir oldal



Giricz Máttyás: Magánkorrajz a XX. századból

„Endröd – drága Szülőföldem – minden művészeti fantáziám forrása!” - olvashatjuk Giricz Máttyás szócikkének záró mondatát a Gyomaendrődi Ki kicsodában...

Élete, tevékenysége rendkívül gazdag, szerteágazó, hiszen hosszú ideig színházi rendezőként tevékenykedett, majd vadgazdálkodási szakmérnök lett. Győrben a Kisfaludy Színház főrendezője, az egri Gárdonyi Színház igazgatója, a kaposvári Csiky Gergely Színház rendezője, a debreceni Csokonai Színház főrendezője, a Szegedi Nemzeti Színház, igazgatója, a Budapesti Játékszín igazgatója, majd a Népszínház művészeti vezetője volt. Számos színpadi rendezés, rádió- és televíziós közvetítés, interjú kapcsolódik nevéhez.

Magánkorrajza visszanyúlik gyermekkoráig... Endrődig... a családi gyökerekhez... mely összes benyomásával, tapasztalatával, történéssel gazdag forrásvidéke lett művészetének...

Ebből kap ízelítőt most az Olvasó...

~ Kopogtat a szükség, lassan mindenből kifogyunk. Szüleim a front előtt rendszeresen küldtek eltartásunkért pénzt nagyapáéknak, akik készleteik pótlására lisztet, zsírt, mézet vettek a piacon, most a pénz elmarad, piac nincs, seprűt sem vesz senki. Nagymama mind sűrűbben főz savóból és szárított gyümölcsből „ciberelevest”, azon legalább nem érezni annyira a sóhiányt. A jószagokkal is baj van. A korai betelelés miatt jó hónappal nőtt takarmányigényük, ősszel különben is falánkabbak az állatok, igyekeznek „felpakolni” a telre. A csökkentett adag miatt a tyúkok keveset tojnak, az anyakecske sem ad elég tejet, mert két anyányi gidája – akik már régen el vannak választva – váratlanul alátérdelnek és erőszakosan, másodpercek alatt kiszívják a napi tejadagukat. Nagyapa törekény kis gazdasága erősen inog.

Egyik délelőtt Nagymama elküld minket a falu gymjai oldalán lakó nővérehez – nézzük meg: él-e, hal-e? Ezen kicsit csodálkozom, mostanában nem engednek bennün: et messzire, s Nagymama a nénjét maga szokta látogatni. Különben Franciska nénihez nem szeretek menni, egyszer elkísértem őt, s amíg beszélgetek, kíváncsiságból hátramentem: a baromfiudvarba, és elszőnyvedve láttam, hogy meztelen lábszámra - mintha mákka. szórták volna be – a porból temérdek tyúkbolha ugrott, tenyérrrel sepertem le őket, és félrevonulva nem győztem kirázni a kis gatyát, amiben odamentem.

El is döntöttük ősémmel, hogy nem megyünk be hozzá, szerencsére – belesve az ócska kerítésén – látjuk, amint öreges menéssel igyekszik a hátul levő klozettjához. Tehát megvan. Őcsém felkutatni indul az ismeretlen utcát, az én figyelmem nagy kupac egybehányt kincs köti le az útkereszteződésben. Lehet vagy százhúsz nagykaliberű pán-céltörő lövedék, a német ágyút elvitték, a rengeteg lőszer itt maradt, senki sem törődik vele. Gyönyörűen csillog a sok sárgaréz hüvely, benne a fehércsíkos maggal. Nekünk, fiúknak olyan ez, mint a dió: fel kell törni, hogy kivehessük a belét. A hüvelyben levő lőpor éppen úgy néz ki, mint egy marék hosszú makaróni, csak fekete. Ha egy szál végét tűzbe tesszük – végig ég, mint a csillagszóró, és illatolni is lehet a lőpor izgalmas szagát.

Nekiallok egyet szétszedni. A fiúktól ismerem a szerkezetét, csak két veszélyes pontja van: az eleje és a vége. Utóbbin a jól látható csappantyú – a kapszli -, erre nem szabad hegyes tárgyval csapni, de igazán a lőszer hegye veszélyes – úgy csinálták, hogy erős ütésre robbanjon. Úgy kell hát kiverni, hogy a végére ne üssünk. Egy gránátot keresztbe fektetnek a földön, másik hüvelyét marokra fogom – nem érem át csak két kézzel – , és a lövegmag súlyos közepét körbepöfölöm a

fekvőn, míg a hüvely szája annyira kilazul, hogy a lövedéket ki bírom húzni. Csak-lódom kell: nem makaróni van benne, hanem selyemzacskóba csomagolt szemcsés lőpor, ez nem érdekel – otthagynom.

Csavargunk egy darabig, majd éhesen hazavágtatunk. De Nagymama nem terít szokás szerint, hanem a szobában egy tepsis sült húst tesz elének. - Egyetek, lakjatok jól – és kimegy.

A bőség meghökken, vizsgálódva nézem a húst. Nem csirke, az biztos.

- Milyen hús ez, nagymama? - kértem, amikor bejön.

- Hát kecskehús, nagyapátok levágta az egyik gidát.

- Melyiket?!

- A kis kávészínűt – és újra kimegy.

Istenem! A kis kávészínű! Ő volt a kedvencem! Gombóc jön a torkomra, sírás fojtogat... Milyen drága volt, amikor földre üttem, hátamat fának támasztva és ölembem vettem, mint egy kiskutyát. Apró, tiszta gidaszájával kíváncsian végigsuszogta arcomat, megállapodott a fülcimpáimmal, szájába vette, s amíg simogattam, bekénes szopogatta. Milyen hálásan nézett, amikor letéptem neki egy elérhetetlen friss akáclevelet. Hogy volt

képes Nagyapa elvágni a torkát, lenyúzni a bőrét?

Őcsém csipegetni kezd, nem nagyon izlik, biztosan sótlan. Nem nyúlok hozzá, tűnődöm, egy-egy darab mi lehet szegénynek, hiszen élő gidatestének idomait, tapintását a tenyerem bőrén érzem. Feltűnik egy hosszúkas porcos valami, mi lehet az?

- Ez mi? - kértem Nagymamát, amint térül-fordul.

- Hát a lába.

A lába? Nem is ilyen a kecskeláb. Olyan ez, mint egy kisgyerek karja. Lehet, hogy eladták a kávészínűt, szereztek egy árva gyereket, egy szülők nélküli kisgyereket és megsütötték? Már nemcsak a torkomban levő gombóc fojtogat, a gondolatra hányingerem támad. Kínosa: megeszem a darab kenyeret, amit a húshoz kaptam, de a tepsishez nem nyúlok, ha éhen halok is.

Telnek a napok, a hús kitart, Nagymama újra és újra kiteszi az asztalra. Nem veszik észre, hogy csak a reggeli aludttején, déli kenyérdarabon és az esti kis tejbegrízen élek, szédelgek az éhségtől. Kimegyek az istállóba, és megpróbálok enni az állatok abrak-jából. A széna illatos, de megrágvá rosszízű, és sehogys tudom lenyelni. A száraz kukoricaszemeket nem bírom elharapni, és nem is jó. Még legutóbbi a tyúkoknak szánt ocsú, de tele van gyommaggal, csak kevés búzaszemet bírok kiválogatni.

Tudom, csak azért küldtek el bennünket Franciska nénihez, hogy levághassák a gidát, úgy érzem, becstakt! Eltávolodom nagyszüleimtől, még inkább magamba fordulok, mint eddig. ~

~ Napfényes délelőtt az utcai eperfa alatt turkálók - ép, hullott epert kutatva az avar között -, amikor különös kiabálás üti meg a fületem. A Sugár utca sarkán 10-12 kisgyerek – karéjba állva, mint egy kórus – harsogja az előre betanult szöveget, melynek ritmusát, kissé oldalt állva, egy városias ruhájú férfi magasra emelt görbe botjával vezényli.

„El-jen Mir-hó, itt a Vi-lág kö-ze-pe! El-jen Mir-hó! Gyere-kek, gyer-tek isko-lába! Hol-nap Mir-hón kezdő-dik a taní-tás! Mindenki jöj-jön, a pol-gáris-ük is. Kezdő-dik a taní-tás. El-jen Mir-hó! Itt a Vi-lág kö-ze-pe...” Ezután forogva, megismétlik a másik három égtáj felé, a magas férfi dirigál. (Mirhónak hívják a község délkeleti részét.)

Beszaladok. – Nagymama! Holnap a mirhói iskolában kezdődik a tanítás! Elmen-jek?

~ No, hála Istennek! Persze, hogy el! - Örülök az iskolának, végre történik valami, Nagymama biztosan tizórait is csomagol, és az nem kecskehús lesz!

Másnap a nagy, ferde padozatú teremben lelkesedő zsvajjal, rengeteg gyerek gyűl össze, sok a kicsi. A tegnap vezénylő férfit csak hírből ismerem, ő Hunya Lajos tanító úr, a faluban tisztelt, nagytekintélyű ember, generációk nevelkedtek a keze alatt. Azt mondják jó tanító, de szigorú és kissé bogaras. Most tananyagot nem vesz, nem is lehet, a gyerekek fele nem értené, másik fele unna. Először elmondjuk a Hiszekegyet, azt mindenki tudja:

„Hiszek egy Istenben, hiszek egy Hazában, hiszek Magyarország feltámadásában!”

– zengjük ünnepelesen, majd szétrepednek a falak! Ezután együtt elmondjuk az egyszerűet százig és megfordítva. Fordítva akadozva megy, kissé is megismételteti. Énekelünk is. A dal ismerem, csepeli rádióknban többször hallottam, kórus a Hunyadi Lászlóól. Jó, pattogós induló, a rádióban úgy kezdődött, hogy „Meghalt a cselszövő, meghalt a gaz király...”, de itt a gaz király helyett ezt énekeljük:

Árnyas erdőben szeretnék élni nyáron át,
Mert az árnyas erdő olyan vidám kedvet ad.

Lomb a fán, virág a fűben, mintha intene:

Árnyaimban megpihenni jöjj, ó jöjj ide!

Többször nem megyek Mirhóra, a polgáriban is kezdődik a tanítás. Jólétes érzés látni a sok lövöldözés után, hogy mind megvagyunk, egyszerre megérezzük, mennyire kedveljük egymást. Új tanárt kapunk: férfit, egy fiatal férfit, Márton Gábornak hívják, 20-21 éves. Rögtön mindnyájan megszeretjük, ő teljesen más, mint csepeli nagyszámú tanárom. Nem felszínes kötelességből tanít, egész személyiségevel jelen van, bizik bennünk, élő kapcsolata van velem, én ilyenkor még nem találkoztam. Felkeltem bennem az iskola és tanulás iránti hitet. Elmondja, hogy idegen nyelvet tanít majd, az eddigi német helyett orosz. Az ilyen tanár bármit tanít, lelkesedünk a tárgyért. Tankönyv nincs, írás és hallás után készülünk. Első szó, amit veszünk: eto (ez), örökre megjegyzem.

Eszeveszem, hogy nemcsak én távolodtam nagyszüleimtől, a többiek is a felnőt-tekől. Mi fiúk, valahogy kezdünk mások lenni, összetartás, cinkosság alakul közöttünk, létrejön a mi külön világunk. Néha olyat is tesszük, amit magunk sem értünk. Órák után a Kőrös fűzfái alá vonulunk, mindent megbeszélünk, adahordjuk a talált löszereket, robbanóanyagokat, valóságos raktárunk van. Szétszereljük őket, a halomba öntött pus-kaport meggyújtjuk, már van gyufánk is.

Egy borús napon is ott gyülekezünk, gyalogsági lőszer szétszedése van napirenden, egyik fiú hoz fél-téglát, körülülük vagy hatan, és verik rajta a puskaagolyokat, csomóba öntve a lőport. Úgy tudjuk, hogy a karabélylőszernek csak a csappantyúja veszélyes, bátran pöfölik hát az ólomhegyeket. A többiek körbeállják őket, én kicsit távolabb vagyok. Hirtelen az egyik fiú kezében – amikor a téglára üt – sárga villanást látok, dörrenve felrobban a töltény! Táskaikat felkapva, mint pánikos nyáj, rémülten rohanunk mindnyájan a tetthelyről, a sérült fiú kezét nem látom, de a mellettem szaladó Tímár zoknijra a bokájának darabokra szakadt, és látszanak szilánkokan vérző sebei. Másnap halom, hogy a gyerekek sebesüléseit az orvos összevarta, - borzalmas lehet a tenyér szurkálása! Egyelőre felhagyunk a löszerezéssel, nem is tudom, miért csináljuk? ~



Izes Izes

Szeptember

Gazpacho (spanyol leves)

5 nagy puha paradicsomot, 1 kigyóborkát, 1 nagyobb paprikát, 1 közepes hagymát, 2-3 gerezd fokhagymát, 2-3 evőkanál olívaolajat, sóval, borssal, pici cukorral és szükséges mennyiségű vízzel összeturmixolunk és hidegen tálaljuk.

Seidl Ambrus

FENYŐ FŰRÉSZÁRU

deszkák, OSB lapok, lécek, kerítéslécek, pallók, szegőlécek, gerendák, lambéria

TŰZIFA
bükk, tölgy, akác, akácfaoszlop

KAPUFA BT. Gyomaendrőd, II. ker. 467.

06/70 513-95-14

A kondorosi úton, a vásártér után

SZONDER

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft

Cipőtalpbélés gyártás

Kéreg forgalmazás

Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1

T/Fax: 06-66 386-037

Mobil: 06 20 451 1944

HIRDESSEN ÖN IS LAPUNKBAN!



KábelTV
Internet
upc Telefon
Gyomaendrődön

Analóg TV

Digitális TV megállítható
visszatekerhető és videotár funkcióval
kiváló minőségű HD csatornákkal

Szupergyors Internet

Fiber Power 10-25-50-120

Telefon kedvező díjakkal

A részletekkel kapcsolatban
keresse helyi értékesítőinket:

Vajdáné Gyuricza Anikó - 20/320-8332

Bertáné Vaszkó Szilvia - 20/441-1905

Galambos Mihály - 70/225-4166

NARANCS
ZURTI

A LEGJOBB HASZNÁLTRUHA ÜZLETEK

**TELJES
ÁRUCSERE
SZEPTEMBER 5-től
RENDKÍVÜLI ŐSZI
KÍNÁLATTAL VÁRJUK
VÁSÁRLÓINKAT**

Gyoma Kossuth u. 30. - Nyitva: Hétfőtől - Péntekig 9.00-17.00-ig Szombat 9-12-ig
Endrőd Fő út - Mikes út sarok - Nyitva: Hétfőtől - Péntekig 8.30-12.00-ig 13.30-18.00-ig Szombat 8.30-12.00-ig

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK



„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Híába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”
(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

KISZELY ELEKNÉ TÍMÁR ÁGNES volt hunyai lakos, aki Békéscsabán élt, 84 éves korában megtért Teremtőjéhez. Gyászolják: lánya, veje, unokái, unokaveje, dédunokája, testvérei és a rokonság. Temetése Békéscsabán volt.

MÁRTON ISTVÁN, aki Budapesten élt, július 25-én 59 éves korában az Égi Házába költözött.

OMILIÁK ISTVÁNNÉ LÁTKÓCZKI IREN, aki Endrődön élt augusztus 17-én 85 éves korában eltávozott körünkől.



Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrődi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálozási évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

Az endrődi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Készpénzbefizetés az endrődi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

FELHÍVÁS!

Az Endrődiek Baráti Köre Egyesület a kommunizmus által meghurcolt családok emlékére emléktáblát kíván állítani, az alábbi javasolt szöveggel:

A KOMMUNIZMUS ENDRŐDI ÜLDÖZÖTTEI ELŐTT TISZTELEG A HELYBEN ÉLŐK ÉS ELSZÁRMAZOTTAK MEGTARTÓ EMLÉKEZETE

Az emléktáblát az endrődi község háza falára helyezzük, s felavatására a 2011.10.23-i ünnepségen kerül sor.

Kérjük, hogy akinek lehetősége van, anyagilag támogassa az emléktábla felállítását!

A támogatás módja:

az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezetnél személyesen, banki átutalással, vagy postai úton, az alábbi cím és számlaszám feltüntetésével:

Endrődiek Baráti Köre Egyesület 53200015-11044028

Kérjük, hogy a közleményben tüntessék fel az adomány célját az „Emléktábla” kifejezés bejegyzésével.

Az emléktábla felállítása után a Városunk c. újságban nyilvánosan elszámolunk a befolyt összeggel.

A támogatást előre is tisztelettel köszönjük!

Endrődiek Baráti Köre Egyesület Elnöksége

Kedves Barátaink!

Mint mostani Városunk újság „Ragyogj, ragyogj” cikkében is láthatjátok, a Kommunisták tettei egy igen széles, de jól meghatározott körre terjedtek ki rendkívül durva és embertelen módon. Ez a réteg az úgynevezett KULAK bélyeget viselte. Az általuk elszennvedett eseményeket nyugodtan nevezhetjük Kulák Vészorszaknak vagy Kulák Golgotának.

Tehát úgy érezzük, hogy a tervezett tábla szövegében illik pontosabban megnevezni, kik is voltak az „Üldözöttek”, és üldözésük ellenére nem hunyt ki szívükből a szülőföld szeretete, tettük milyen szepet és maradandót alkotott. Az utókornak is bővebb információval kellene szolgálni, mi is történt Endrődön akkoriban.

Tehát a következő szöveg javaslatot terjesztjük elő, mint egyik lehetséges megoldást.

Budapest, 2011. július 25.

Szabó Béla

Vez. tag; előterjesztő és kutató

Hunyad Simon Péter

Alapító elnök, egykori üldözött, előterjesztő

Kedves Barátaink!

A tavaszi közgyűlésünkön (2011. III. 26.) adtuk elő azt a javaslatunkat, hogy tábla örökítse meg a Kommunista diktatúra által üldözött, endrődi „kulákok” iránt megnyilvánuló tiszteletét az utókornak.

Ezen üldözöttek+családtagok száma kb. 1000-re tehető

Továbbá azt is javasoltuk megörökíteni, hogy az elüldözöttek szívéből a kizsárlás ellenére sem hunyt ki a szülőföld szeretete és megalakították az Endrődiek Baráti Körét.

Ezen javaslatokat igen nagy számban szavazták meg, amit hálásan köszönünk.

Vezetőink az óvatosságot szem előtt tartva, az Önkormányzat felé egy szűkebbre szabott szöveget terjesztettek fel, tekintettel lévén az esetlegesen másként gondolkodók „érzékenységére”.

A Város Képviselő Testülete 2011. máj. 26-i; 35. sz. határozatában jóváhagyta a tábla elhelyezését, de nem kötötte ki, hogy mi legyen a tábla szövege. Fölállításának időponjára 2011. okt. 23-t jelölte meg.

Tehát lehetőségünk van a tábla szövegét úgy módosítani, hogy az pontosabban fejezze ki az akkor történeteket, szélesebb kör véleményét tükrözne -ami megnyugvást adna az egykori üldözötteknek, és jobban szolgálja tanulságul az utókornak.

Az augusztus 20-i ünnepségen ismét népes összejövetelt tart a Baráti Kör. Ezen alkalommal személyesen is lehet véleményt nyilvánítani, vagy megbízni egy társaságot, akik összegezve a véleményeket, végleges szöveget alkotnak.

Kérjük azokat, akik a tábla szövegével kapcsolatban írásban szeretnék véleményüket nyilvánítani, tegyék meg javaslatukat az alábbi címekre megküldve.

Timár Imre elnök; 1022 Budapest, Eszter u. 8./A; Tel:06-1-326-7567; timarimrev@gmail.com

Szabó Béla vez.tag;1022 Budapest, Filler u. 93. T/F: 06-1-326-6753; pille.1@t-online.hu

Budapest, 2011. június 21.

Őszinte baráti tisztelettel:

Szabó Béla vez. tag; a téma kutatója,
Hunyad Simon Péter Alapító elnök, volt üldözött

A kommunizmus endrődi üldözöttei előtt tiszteleg a helyben élők és elszármazottak megtartó emlékezte.

Az 1950-es években, az embertelen „osztályharc” keretében, endrődi polgárok (kulákok) százeit fosztották meg vagyonuktól, börtönöztek be, többek életét elvették. Az elüldözöttek szívében mindvégig élt a szülőföld szeretete, ezért 50 évvel ezelőtt megalakították az

Endrődiek Baráti Körét,
mely jelenleg is eredményes munkát végez városunk, Gyomaendrőd életében.
2011. október 23.

SZENT ISTVÁN NAPJA



Egész évben várjuk kedves vendégeinket klimatizált, termálvizes szobáinkban.

Vállaljuk baráti, üzleti, családi rendezvények lebonyolítását klimatizált éttermünkben 70 főig.

**Az étterem nyitva
11-21 óráig.**

Baráti, családi üzleti rendezvény lebonyolítását vállaljuk a teljesen klimatizált Híd-fő étteremben 160 főig.

FÉSZEK Panzió és Étterem

5500 Gyomaendrőd, Szabadság tér 6.
Telefon/Fax: 06-66/386-718 - Mobil: 06-20/5599-240
E-mail: feszekpanzio@mail.globonet.hu
www.feszekpanzio.hu

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.



Kedves vásárlóim!

Őszi ajánlataim:

- Rózsatövek, virághagymák, tulipán, krókusz
- Virágföldek, virágcserepek, ládák
- Műtrágyák, növénytápok, gyomirtók
- Láncfűrészek, fejszék, balták
- Védőruhák, védőkesztyűk, cipők
- Szivattyúk, barkácsgépek, fémfúrók
- Fóliák, zsákok, műanyag rekeszek
- Festékek, hígítók, ecsetek, csemperagasztók;
- Titán, Silicon, purhabok, ragasztók
- Izzók, elemek, zseblámpák;
- Egér- és patkánymérgek, csapdák
- Befőzéshez üvegek, üvegtetők, tartósítók
- Szegek, csavarok, kéziszerszámok
- Kutyá, macskaeledel
- Kályhák, kandallók, üstök, üstházak, csövek
- Alu létrák, ruhaszárítók, vasalóállványok

Várom kedves vásárlóimat!
FARKAS MÁTÉ

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület *

Főszerkesztő: Iványi László * Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel., Fax: (66) 283-940 (20) 9457-843 varosunk@gmail.com *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Polányi Éva, Sóczó Géza, Dr. Szabó Béla, Dr. Szonda István * Lapzárta minden hónap 20. napján *

Felelős kiadó: Vaszkó András * Megjelenik minden hónap első hétvégéjén, Interneten minden hónap elsején *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: varosunk@gmail.com